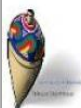

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας»

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Θέμα: Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης
εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Όνοματεπώνυμο: **Κουλού Μαρία**

A.E.M.: **00021**

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: **Άννα Χατζηπαναγιωτίδη**, Καθηγήτρια, University of
Frederick

Φλώρινα, Ιανουάριος 2022

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**Δ.Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής
γλώσσας»**

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

**Θέμα: «Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης
εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας»**

Όνοματεπώνυμο: **Κουλού Μαρία**

A.E.M.: **00021**

Επιτροπή Επίβλεψης Μεταπτυχιακής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: **Άννα Χατζηπαναγιωτίδη**, Καθηγήτρια, University of Frederick

Εξεταστές: **Κωνσταντίνος Ντίνας**, Καθηγητής, Π.Τ.Ν./Π.Δ.Μ.

Μπίκος Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής, Α.Π.Θ.

Φλώρινα, Ιανουάριος 2022

Copyright © Κουλού Μαρία, 2022.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας». Η έγκρισή της παρούσας μελέτης δεν υποδηλώνει απαραίτητως και την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον περιορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι τον/τη συγγραφέα.

Υπογραφή: (φοιτήτριας)
(Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας)

Κουλού Μαρία

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες.....	7
Περίληψη.....	9
Εισαγωγή.....	11
1. Η αξία και η παγκόσμια προσφορά της Ελληνικής Γλώσσας.....	12
2. Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η Ελληνική Γλώσσα.....	14
3. Ο ελληνισμός της Αυστραλίας: Η περίπτωση του Σίδνεϊ της Αυστραλίας.....	17
3.1 Ιστορική αναδρομή της παρουσίας των Ελλήνων στην Αυστραλία.....	17
3.2 Ταυτότητες, επαγγέλματα και οι ασχολίες των ομογενών.....	20
3.3 Επιφανείς Έλληνες του Σίδνεϊ.....	22
4. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας.....	23
4.1 Σχολεία.....	23
4.2 Εκκλησία.....	26
4.3 Μ.Μ.Ε.....	28
4.4 Κοινότητες.....	28
4.5 Ήθη και έθιμα.....	30
5. Ερευνητικά Ερωτήματα.....	30
6. Μεθοδολογία.....	31
6.1 Συμμετέχοντες.....	31
6.2 Εργαλεία έρευνας (συνέντευξη).....	31
6.3 Διαδικασία υλοποίησης έρευνας.....	33
7. Αποτελέσματα.....	35
8. Συζήτηση - Συμπεράσματα.....	39
Περιορισμοί της έρευνας.....	44
Περαιτέρω έρευνα - προτάσεις.....	45
Βιβλιογραφία.....	46
Παράρτημα.....	52

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ
της Αυστραλίας

Στο παντοτινό μου στήριγμα, τη Νικολέττα μου...

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας» του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Η εργασία αυτή, με τίτλο «Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας», σηματοδοτεί το πέρας των μεταπτυχιακών μου σπουδών. Για την υλοποίησή της θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους αυτούς που συνέβαλαν στην υλοποίησή της, καθώς η συμβολή του καθενός ξεχωριστά ήταν πολύτιμη για την περάτωσή της.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κ. Άννα Χατζηπαναγιωτίδη, Καθηγήτρια του University of Frederick, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της ερευνητικής εργασίας. Η επιστημονική της καθοδήγηση, οι συμβουλές της, το αμοιβαίο κλίμα συνεργασίας και επικοινωνίας καθ' όλη τη διάρκεια αυτών των μηνών, συνετέλεσαν στην επίτευξη μίας άρτιας επιστημονικής εργασίας.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά και τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής Επίβλεψης της Μεταπτυχιακής εργασίας μου, τον κ. Κωνσταντίνο Ντίνα, Καθηγητή Γλωσσολογίας – Ελληνικής γλώσσας και Διδακτικής της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και Πρόεδρο του ΔΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας» και τον κ. Μπίκο Κωνσταντίνο, Καθηγητή του τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, για την πολύτιμη βοήθειά τους και τις συμβουλές τους για την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τις κυρίες Μαρία Μποζίκη και Κωνσταντίνα Γκογκολίδη-Κοντόγιωργα, οι οποίες είναι εκπαιδευτικοί ελληνόγλωσσων μαθημάτων στην ενορία των Ταξιαρχών Μιχαήλ Πανορμίτης στο Crows Nest του Σίδνεϊ της Αυστραλίας και οι οποίες μου μετέφεραν τις εμπειρίες τους, σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Γκογκολίδη Δημήτρη για τις πολύτιμες πληροφορίες και συμβουλές, που μου έδωσε.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους δικούς μου σημαντικούς ανθρώπους, δηλαδή την οικογένεια, που ήταν πάντα δίπλα μου, με στήριζαν διαρκώς ηθικά και ψυχολογικά, λειτουργώντας ως πολύτιμοι αρωγοί και εμπνευστές μου, καθ' όλη τη διάρκεια αυτού

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

του ταξιδιού. Ένα ξεχωριστό ευχαριστώ οφείλω στο παντοτινό μου στήριγμα και συνοδοιπόρο μου σε αυτό το μεταπτυχιακό ταξίδι, τη δική μου Νικολέττα, με την οποία ξεπεράσαμε μαζί τις όποιες δυσκολίες συναντήσαμε καθ' όλη τη διάρκεια φοίτησής μας στο συγκεκριμένο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα.

Περίληψη

Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στοχεύει να διαμορφώσει ένα άτομο με ταυτότητα, η οποία συνάδει με το διαπολιτισμικό και διγλωσσικό περιβάλλον κοινωνικοποίησής του. Ειδικότερα, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά αποτελεί «αξία», που συνιστά σημαντικό πλούτο για το άτομο, συντελεί στην ενδυνάμωση της ελληνικότητας, ενώ, παράλληλα, ενδυναμώνεται η επαφή με την Ελλάδα και ισχυροποιείται η Ελλάδα στο εξωτερικό. Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να παρουσιαστούν οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας, το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν τα σχολεία, έτσι όπως περιγράφεται από εκπαιδευτικούς, που διδάσκουν σε ελληνόγλωσσα σχολεία της Αυστραλίας, αλλά και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί. Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται μία σύντομη ιστορική αναδρομή και τονίζεται η αξία της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά, ενώ στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται αναλυτικά οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Έπειτα ακολουθεί το ερευνητικό μέρος και η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Στην έρευνα συμμετείχαν δύο εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που εργάζονται σε ελληνόγλωσσο δημοτικό σχολείο στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας, οι οποίες μέσω της συνέντευξης με τη χρήση του Skype μετέφεραν τις εμπειρίες τους, τον τρόπο εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και γενικότερα έδωσαν τον παλμό του ελληνισμού, που αντηχεί χιλιόμετρα μακριά. Επιπλέον, η έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι φορείς της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας δεν έχουν πλέον τόσο έντονη παρουσία, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας για τα παιδιά της τρίτης γενιάς αποτελεί χάσιμο χρόνου και η βοήθεια από την ελληνική πολιτεία είναι ανεπαρκής.

Λέξεις κλειδιά: Διασπορά, Ελληνική Γλώσσα, Φορείς Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης, Ελλάδα, Αυστραλία, Πολιτισμική Παρουσία.

Abstract

Greek language education aims to shape an individual with an identity, which is consistent with his intercultural and bilingual socialization environment. In particular, learning the Greek language in the Diaspora is a "value", which is an important wealth for the individual, contributes to the strengthening of Greekness, while at the same time strengthens contact with Greece and strengthens Greece abroad. The purpose of this dissertation is to present the Greek language education institutions in Sydney, Australia, the curriculum followed by the schools, as described by teachers who teach in Greek language schools in Australia, but also the difficulties faced by teachers. The first part of the paper provides a brief historical background and emphasizes the value of the Greek language in the diaspora, while the second part presents in detail the Greek language education institutions in Sydney, Australia. Then follows the research part and the analysis of the research results. The study involved two primary school teachers, working in a Greek-language primary school in Sydney, Australia, who through the Skype interview shared their experiences, how to learn the Greek language and generally gave the pulse of Hellenism, which resonates Kilometers away. In addition, the research concludes that Greek-language education providers in Sydney, Australia, are no longer so strong, learning the Greek language for third-generation children is a waste of time, and that assistance from the Greek state is insufficient.

Keywords: *Diaspora, Greek Language, Greek Language Education Institutions, Greece, Australia, Cultural Presence.*

Εισαγωγή

Η παρουσία του ελληνισμού της διασποράς ήταν και είναι έντονη. Ειδικότερα, ο ελληνισμός της διασποράς αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του ελληνισμού, ένα κομμάτι που παραμένει διαρκώς ζωντανό. Ταυτόχρονα, ανάγκη όλων των ομογενών Ελλήνων, οι οποίοι είτε αποτελούν μέλη της ιστορικής ή της μεταναστευτικής ή της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης διασποράς, είναι να συγκροτηθεί η εθνική τους ταυτότητα και να αυτοπροσδιοριστούν.

Μέσα στο πλαίσιο των πολλαπλών δράσεων της ελληνικής πολιτείας αξιόλογη θέση κατέχει η πολύμορφη εκπαιδευτική δραστηριότητα. Ο ρόλος αυτής πολύμορφης εκπαιδευτικής δραστηριότητας είναι ουσιαστικός και ποικιλόμορφος. Ειδικότερα, η διδασκαλία και η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, η γνώση της ελληνικής ιστορίας και λογοτεχνίας, αλλά και η διάχυση της ελληνικής γραμματείας αποτελούν σημαντική «αξία». Με άλλα λόγια, αποτελούν «αξία», διότι συνιστούν πλούτο και πνευματικά εφόδια για αυτούς που γίνονται μέτοχοι και κοινωνοί τους. Επιπροσθέτως, για τους ίδιους τους Έλληνες της Ομογένειας η εκπαίδευση ενδυναμώνει την ελληνικότητά τους, ενώ παράλληλα ισχυροποιεί την επαφή με την Ελλάδα και διευρύνει τη θέση και την εικόνα της Ελλάδας στον παγκόσμιο χάρτη.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να παρουσιαστούν οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας, το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν τα σχολεία, έτσι όπως περιγράφεται από εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε ελληνόγλωσσα σχολεία της Αυστραλίας, αλλά και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τόσο τα παιδιά, ως προς την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, όσο και οι εκπαιδευτικοί. Παράλληλα, η εργασία στοχεύει να τονίσει την έντονη παρουσία του ελληνισμού της διασποράς στην Αυστραλία, την ανάγκη διαφύλαξης της ελληνικότητας και των ηθών και εθίμων. Ακόμη, σκοπός της είναι να αναδείξει την ζωτική θέση που κατέχουν οι Έλληνες Ομογενείς στον παγκόσμιο χάρτη, με σκοπό την ισχυροποίηση της Ελλάδας εξωτερικό.

Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος της εργασίας θα αναφερθεί αρχικά η αξία και η παγκόσμια προσφορά της ελληνικής γλώσσας, ενώ στη συνέχεια θα παρουσιαστεί γενικότερα η παρουσία του ελληνισμού της διασποράς και η σημασία της ελληνικής γλώσσας, η οποία λειτουργεί ως ομφάλιος λώρος με την Ελλάδα. Ακολούθως, το ενδιαφέρον θα εστιαστεί στον ελληνισμό της Αυστραλίας και ειδικότερα του Σίδνεϊ της

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Αυστραλίας. Αρχικά, θα γίνει μία σύντομη ιστορική αναδρομή της παρουσίας των Ελλήνων στην Αυστραλία, έπειτα θα αναφερθούν οι ταυτότητες, τα επαγγέλματα και οι ασχολίες των ομογενών, ενώ στο τέλος της συγκεκριμένης ενότητας θα παρουσιαστούν επιφανείς Έλληνες του Σίδνεϊ, οι οποίοι διέπρεψαν με το έργο τους. Στο τέταρτο τμήμα του πρώτου μέρους της εργασίας θα γίνει αναλυτική παρουσίαση των φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Συγκεκριμένα, οι φορείς που θα παρουσιαστούν είναι τα σχολεία, οι εκκλησίες, τα Μ.Μ.Ε., οι κοινότητες και τα ήθη και έθιμα που αναβιώνουν.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας, το ερευνητικό, θα παρουσιαστούν αρχικά ο σκοπός, τα ερευνητικά ερωτήματα και η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί. Στη συνέχεια, θα γίνει εκτενής ανάλυση των αποτελεσμάτων της ποιοτικής έρευνας, ενώ στο τέλος θα ακολουθήσει η ενότητα συζήτηση-συμπεράσματα, στην οποία θα παρουσιαστούν βασικές έννοιες που αφορούν την παρούσα εργασία και τα σημαντικότερα συμπεράσματα. Τέλος, θα επισημανθούν κάποιοι περιορισμοί της παρούσας έρευνας και προτάσεις και ενδεχόμενες μελλοντικές μελέτες του συγκεκριμένου θέματος. Στο τελευταίο τμήμα της εργασίας θα ακολουθήσουν οι βιβλιογραφικές αναφορές που μελετήθηκαν καθώς και το παράρτημα με τις συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών.

1. Η αξία και η παγκόσμια προσφορά της Ελληνικής Γλώσσας

Η ελληνική γλώσσα αλλά και το ελληνικό αλφάβητο συγκαταλέγονται στις πιο παλιές γλώσσες, όχι μόνο της Ευρώπης, αλλά ολόκληρου του κόσμου. Το στοιχείο αυτό το μαρτυρούν τα γραπτά μνημεία, τα οποία αποτέλεσαν πηγή έκφρασης για το ανθρώπινο είδος στις απαρχές της δημιουργίας του. Συγκεκριμένα, η ελληνική γλώσσα έχει ουσιαστική σημασία τόσο για την παγκόσμια γλώσσα όσο και για τον πολιτισμό. Και αυτό γιατί, λειτούργησε ως μέσο έκφρασης της καλλιεργημένης και φιλοσοφημένης σκέψης του αρχαίου πολιτισμού, ενώ ταυτόχρονα πάνω στα θεμέλιά της στηρίχθηκε η νέα ελληνική γλώσσα αλλά και πολλές ακόμη, όπως οι λατινογενείς (ιταλική, αγγλική, γαλλική) αλλά και η λατινική (Κρασανάκης, 2008).

Για πολλούς λαούς η ελληνική γλώσσα αποτελεί μητρική γλώσσα άλλων γλωσσών, μιας και όλες οι ομιλούμενες γλώσσες εμπεριέχουν ελληνικές λέξεις. Και αυτό γιατί, όταν οι υπόλοιποι λαοί μετέφραζαν στις δικές τους γλώσσες τα αρχαία ελληνικά συγγράμματα, επιστημονικά και λογοτεχνικά, ταυτόχρονα δανείζονταν όχι μόνο το ελληνικό πνεύμα

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

και φιλοσοφία αλλά και τις ελληνικές λέξεις. Πλειάδα ελληνικών λέξεων έχουν γίνει διεθνείς. Για παράδειγμα, η αγγλική γλώσσα έχει δανειστεί πάνω από 50.000 λέξεις, οι οποίες έχουν ελληνική καταγωγή, π.χ. Ευρώπη-Europe, Γραμματική-Grammar, γράμμα-grammar (Κρασανάκης, 2008).

Επιπλέον, η σημασία της ελληνικής γλώσσας για τον παγκόσμιο χάρτη δεν λογίζεται μόνο ως προς την καταγραφή της καλλιεργημένης και φιλοσοφημένης σκέψης του αρχαίου κόσμου, η οποία αποτελεί οδηγό μας, αλλά κυρίως διότι πάνω σε αυτήν στηρίζονται τα γράμματα και οι κανόνες της νέας ελληνικής γλώσσας αλλά και μία σειρά από άλλες γλώσσες (λατινογενείς, δηλαδή αγγλική, λατινική, γερμανική, οι σλάβικες, όπως δηλαδή η ρώσικη, βουλγαρική) (Κρασανάκης, 2008).

Επίσης, στους κόλπους του ελληνικού αλφαβήτου και της ελληνικής γλώσσας γεννήθηκαν οι επιστήμες και οι τέχνες. Ειδικότεροι, οι Έλληνες υπήρξαν οι πρώτοι που ανακάλυψαν το τέλειο ελληνικό σύστημα γραφής, κατακτώντας έτσι την πρώτη θέση στα γράμματα, στις τέχνες και στις επιστήμες. Πιο συγκεκριμένα, στην ελληνική γλώσσα γράφτηκαν τα πρώτα κείμενα, που αφορούσαν τα Μαθηματικά, τη Φυσική, την Ιατρική, την Ιστορία, αλλά και τα πρώτα θεατρικά και βυζαντινά λογοτεχνικά έργα (Κρασανάκης, 2008). Επιπροσθέτως, αξιόλογοι πολιτισμοί, όπως είναι ο Μινωικός και ο Κλασικός, αλλά και σπουδαίες θρησκείες, όπως η Χριστιανική και αυτή των δώδεκα Θεών του Ολύμπου, γράφτηκαν και εκφράστηκαν στην ελληνική γλώσσα (Κρασανάκης, 2008).

Παράλληλα, η ελληνική γλώσσα και γραφή υπήρξε η πρώτη γλώσσα που έγινε διεθνής ήδη από την εποχή του Μ. Αλεξάνδρου. Ειδικότερα, σε όλον τον κόσμο μιλούσαν και έγραφαν ελληνικά οι Ρωμαίοι, οι Εβραίοι, οι Φοίνικες, κ.ά. Μάλιστα, όπως έχει γίνει γνωστό πολλοί Ρωμαίοι μιλούσαν ελληνικά και είχαν ελληνική μόρφωση (Κρασανάκης, 2008). Επιπλέον, οι απόστολοι Παύλος, Λουκάς, Ιωάννης και Ματθαίος γνώριζαν την ελληνική γλώσσα και είχαν ελληνική μόρφωση. Άλλωστε εξαιτίας αυτού έγραψαν τα Ευαγγέλια στην ελληνική γλώσσα (Κρασανάκης, 2008).

Συμπερασματικά., η αξία της ελληνικής γλώσσας και γραφής έγκειται στο γεγονός ότι είναι η πιο τέλεια, ολοκληρωμένη και εύκολη γλώσσα του κόσμου. Και αυτό γιατί, η ελληνική γλώσσα αποτυπώνει με τον καλύτερο και πιο διαφανή τρόπο τον προφορικό

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

λόγο, χωρίς να υπάρχει ο κίνδυνος παρανόησης εξαιτίας των ομόηχων λέξεων, π.χ. λίμα και λήμμα. Ειδικότερα, στην ελληνική γραφή οι λέξεις αποτυπώνονται με πιστό φθογγικό τρόπο, χρησιμοποιώντας τους κανόνες της ετυμολογίας και της ορθογραφίας. Εν αντιθέσει, στις υπόλοιπες γραφές δεν είναι λίγες οι φορές που άλλα λέμε και άλλα γράφουμε ή μπορεί κάτι άλλο να γράφουμε και άλλο να προφέρουμε. Γίνεται, έτσι, αντιληπτό γιατί η ελληνική γλώσσα και η ελληνική γραφή έχουν τύχει παγκόσμιας προσοχής και κατέχουν σημαντική αξία στον παγκόσμιο γλωσσικό χάρτη (Κρασανάκης, 2008).

Άλλωστε, για την αξία της ελληνικής γλώσσας έχουν μιλήσει διακεκριμένοι στο είδος τους πολίτες, όπως ο Claude Fauriel (Κλαύδιος Φωριέλ, Γάλλος Ακαδημαϊκός και ποιητής): *«Η Ελληνική έχει ομοιογένεια σαν την Γερμανική, είναι όμως πιο πλούσια από αυτήν. Έχει την σαφήνεια της Γαλλικής, έχει όμως μεγαλύτερη ακριβολογία. Είναι πιο ευλύγιστη από την Ιταλική και πολύ πιο αρμονική από την Ισπανική. Έχει δηλαδή ότι χρειάζεται για να θεωρηθεί η ωραιότερη γλώσσα της Ευρώπης»* αλλά και ο Βολταίρος (Γάλλος διαφωτιστής): *«Είθε η Ελληνική γλώσσα να γίνει κοινή όλων των λαών»* (Κρασανάκης, 2008).

2. Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η Ελληνική Γλώσσα

Ήδη από την εποχή του Ιάσονα και του Μεγάλου Αλεξάνδρου οι Έλληνες επιδίωκαν να μετοικήσουν και να εγκατασταθούν σε νέους τόπους. Έτσι, ίδρυσαν νέες πόλεις, ενώ ταυτόχρονα έθεταν ως στόχο τους την ανάπτυξη του εμπορίου, των τεχνών αλλά και την μετάδοση των πνευματικών και πολιτιστικών τους στοιχείων στους όμορους λαούς. Αυτό, όμως, ισχύει και στη σημερινή εποχή, μιας και όταν οι Έλληνες εγκαθίστανται σε άλλα κράτη, καταξιώνονται επιχειρηματικά, ακολουθούν μία επιτυχημένη επιστημονική και κοινωνική σταδιοδρομία, αλλά κυρίως με επάξιο τρόπο εκπροσωπούν την πατρίδα μας.

Σύμφωνα με καταγραφές των τελευταίων δεκαετιών, περίπου πέντε εκατομμύρια Έλληνες ζουν έξω από την Ελλάδα. Αυτοί είναι οι Έλληνες της διασποράς ή οι **Απόδημοι Έλληνες**. Οι σημερινοί Έλληνες της διασποράς, οι ομογενείς μας, αποτελούνται και από Έλληνες δεύτερης και τρίτης γενιάς. Είναι τα παιδιά και τα εγγόνια των Ελλήνων που έφυγαν από την Ελλάδα μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Πόλεμο. Ειδικότερα, η άσχημη οικονομική κατάσταση της χώρας μας αλλά και οι έντονες πολιτικές διαφωνίες που υπήρχαν, είχαν ως απότοκο πολλοί Έλληνες να αναζητήσουν καλύτερες ευκαιρίες διαβίωσης σε άλλες χώρες, όπως ήταν η Αυστραλία, η Αμερική, η Γερμανία, η Ρωσία, κ.ά.. Ωστόσο, η Ελληνική Διασπορά αντιπροσωπεύει ένα αξιόλογο μέρος του πολιτικού, οικονομικού, επιχειρηματικού, πολιτιστικού και επιστημονικού δυναμικού του έθνους (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018).

Πλέον, οι Έλληνες της Διασποράς έχουν ενσωματωθεί πλήρως στη νέα τους πατρίδα, ωστόσο πάντα θυμούνται τη μητέρα-πατρίδα Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, προχωρώντας σε διαδηλώσεις, κάνοντας ισχυρές παρεμβάσεις στις κυβερνήσεις των χωρών που ζουν, πλεονέκτημα το οποίο κατέχουν εξαιτίας της σημαντικής οικονομικής και κοινωνικής θέσης, που πλέον κατέχουν, λειτουργούν ως αρωγοί της Ελλάδας να αντιμετωπίσει σοβαρά προβλήματα, που πολλές φορές παρουσιάζονται. Σημαντικό ρόλο στον συντονισμό των ενεργειών και των δραστηριοτήτων των Ελλήνων της Διασποράς κατέχει η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού. Ειδικότερα, η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (Γ.Γ.Α.Ε.) έχει καταγράψει περίπου 3.000 Κοινότητες, Ομογενειακές Οργανώσεις και εθνοποτοπικούς Συλλόγους, Ομοσπονδίες Κοινοτήτων και οργανώσεων (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018).

Αρχικά, είναι αναγκαίο να δούμε την ετυμολογία της λέξης «διασπορά». Πρόκειται για μία λέξη σύνθετη, που προέρχεται από τους όρους δια + σπείρω. Ο Cohen (2003) υποστηρίζει ότι για πολλά χρόνια η λέξη αυτή χαρακτήριζε την επιβεβλημένη απομάκρυνση ενός λαού από τον τόπο που είχε εγκατασταθεί εξαιτίας μίας καταστροφής. Επιπλέον, η έννοια της διασποράς αλλά και η βιβλιογραφία γύρω από αυτήν εμφανιζόταν ελάχιστα, με την έκρηξη του ενδιαφέροντος για αυτήν να συντελείται από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 (Brubaker, 2005). Με την πάροδο των χρόνων η ελληνική ιστοριογραφία διαρκώς εμπλουτίζεται και ανακαλύπτει πολλές διαστάσεις της μετανάστευσης των Ελλήνων αλλά και της Διασποράς (Koroma, 2017).

Η Hirschon (2004) υποστηρίζει ότι *«οι διασπορικές ομάδες είναι εξ ορισμού μειονοτικές ομάδες, που ζουν σ' ένα μεγαλύτερο κοινωνικό σύνολο. Τα άτομα (...) διακρίνονται από τους άλλους σύμφωνα με κριτήρια που θέτουν οι ίδιοι αλλά και οι εκτός ομάδας για να ορίσουν μία ταυτότητα διαφορετική από εκείνη της κοινωνίας αποδοχής»*. Επιπλέον, ο Κοτζιάς (1998) αναφέρει ότι η «διασπορά» αφορά μία πληθυσμιακή ομάδα που έχει

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

κοινή γεωγραφική καταγωγή, αλλά είναι διασκορπισμένη σε πολλές και διαφορετικές γεωγραφικές και πολιτισμικές περιοχές. Ακόμη, για τον Τάμη (2006) η «διασπορά» ορίζεται ως μία συλλογική και βίαιη μετεγκατάσταση ενός συνόλου ανθρώπων, είτε εθνικού είτε θρησκευτικού, εξαιτίας κάποιας καταστροφής, το οποίο όμως σύνολο εξακολουθεί να διατηρεί τη φυλετική του ταυτότητα.

Παράλληλα, η παγκοσμιοποίηση και η κατάργηση των εθνικών συνόρων έχουν ως απότοκο την ευκολότερη μετακίνηση των πληθυσμών από τον έναν τόπο στον άλλον. Κάτω από αυτό το πρίσμα η έννοια της διασποράς χάνει την βασική της υπόσταση και την δυνατότητα που είχε να διαφοροποιεί τα φαινόμενα (Brubaker, 2005). Μάλιστα, ο Brubaker (2005) προκειμένου να διακρίνει το γενικότερο φαινόμενο της διασποράς πρότεινε τον όρο «*'diaspora' diaspora*», δηλαδή «*διασπορά της διασποράς*». Επιπλέον, η έννοια της «*διασποράς*» χαρακτηρίζεται ως ένα φαινόμενο δυναμικό και εξελισσόμενο, στο οποίο τα μέλη του έχουν διαφορές αλλά όχι ομοιότητες (Canagarajah & Silberstein, 2012).

Ολοκληρώνοντας, οι Έλληνες της Διασποράς αποτελούν ένα πολύ βασικό κεφάλαιο για την ιστορία του έθνους μας. Στο σύνολό τους αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ένα τρίτο του Ελληνισμού, ενώ ταυτόχρονα η Ελληνική Πολιτεία με το άρθρο 108 του Συντάγματος μεριμνά για την ζωή του Απόδημου Ελληνισμού και για τη διατήρηση των δεσμών με την Μητέρα Πατρίδα. Ως πρωτεύοντα στόχο η Ελληνική Πολιτεία έχει θέσει την ενδυνάμωση των δεσμών των Ελλήνων της Διασποράς με την Ελλάδα (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018). Εξάλλου, στο παρελθόν οι ομογενείς ανακηρύχθηκαν ως εθνικοί ευεργέτες, μιας και στήριξαν οικονομικά την πατρίδα σε όλα τα σημαντικά έργα που έγιναν στην Αθήνα από την σύσταση του ελληνικού κράτους μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα (π.χ. Ζάππειο, Αρσάκειο, Ακαδημία Αθηνών, κ.α.) (Τσίρος - Μαρκαντωνάτος, 2018).

Μάλιστα, εξαιτίας της παρουσίας τους σε άλλους τόπους έχουν μεταφέρει τις ελληνικές ρίζες στα νέα αυτά εδάφη, με μοναδικό αυτοσκοπό την διατήρηση του είδους μας. Ακόμη κι αν ο διασκορπισμός των Ελλήνων δεν είναι ίδιος παντού, εντούτοις οι παραδόσεις, οι νοοτροπίες, τα ιδεώδη και ο ελληνισμός συνταξιδεύουν σταθερά πλάι του. Και αυτό γιατί, τους Έλληνες της Διασποράς τους χαρακτηρίζει η έντονη πίστη σε μία κοινή εθνοπολιτισμική καταγωγή, κάτι το οποίο λειτουργεί ως συνδεδετικός κρίκος

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

μεταξύ των Ελλήνων που βρίσκονται εκτός και εντός Ελλάδος. Αυτό ουσιαστικά που τους ενώνει είναι η ελληνική γλώσσα και η πίστη που έχουν σε μία κοινή πολιτισμική καταγωγή (Διαλεκτόπουλος, 2016).

Επιπλέον, η ορθόδοξη πίστη και η ελληνική γλώσσα λειτουργούν καταλυτικά ως στοιχεία προσδιορισμού της ελληνικής ταυτότητας και αποτελούν έναν ισχυρό κρίκο της ομογένειας με το Μητροπολιτικό Κέντρο. Ταυτόχρονα με τη διδασκαλία της ελληνικής ιστορίας και του πολιτισμού, καλλιεργούνται οι ελληνικές παραδόσεις, η ορθόδοξη πίστη, η ελληνική γλώσσα, στοιχεία που αποτελούν πυλώνες της εθνικής μας συνείδησης. Ένας εξίσου βασικός ενωτικός κρίκος μέσω του οποίου συσπειρώνεται η ομογένεια και κατέχει πνευματικό, εκπαιδευτικό, κοινωνικό και φιλανθρωπικό ρόλο είναι η Εκκλησία (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018).

3. Ο ελληνισμός της Αυστραλίας: Η περίπτωση του Σίδνεϊ της Αυστραλίας

3.1 Ιστορική αναδρομή της παρουσίας των Ελλήνων στην Αυστραλία

Ο Ντουμάνης (2004) υποστηρίζει ότι *«οι Έλληνες της Αυστραλίας είναι η δεύτερη μεγαλύτερη μη αγγλόφωνη μεταναστευτική ομάδα σε μία από τις πιο πολυπολιτισμικές κοινωνίες του κόσμου. Η ελληνική γλώσσα είναι η τρίτη ομιλούμενη γλώσσα στην Αυστραλία, ενώ η Μελβούρνη είναι αδιαμφισβήτητα η τρίτη πόλη στον κόσμο με τον μεγαλύτερο ελληνικό πληθυσμό»*. Με άλλα λόγια, η ελληνική παροικία της Αυστραλίας είχε και εξακολουθεί να έχει μία δυναμική παρουσία, μιας και υπολογίζεται ότι σήμερα κατοικούν στην Αυστραλία μισό εκατομμύριο Έλληνες, μαζί με τους Ελληνοκύπριους (Παπαηρακλής, 2018).

Περίπου το 1829 λέγεται ότι έφτασαν οι πρώτοι Έλληνες στην μακρινή Αυστραλία. Πρόκειται για επτά ναύτες, τους οποίους οι Άγγλοι τους είχαν κατεβάσει ως πειρατές, και τελικά το 1834 αθώωθηκαν. Την δεκαετία του 1850 αρκετοί Έλληνες μετανάστες άρχισαν να καταφθάνουν στην Αυστραλία, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες ζωής, μιας και αυτό προμήνυε η ανακάλυψη του χρυσού (Παπαηρακλής, 2018). Η αυξανόμενη ροή μεταναστών εντάθηκε μετά την Μικρασιατική καταστροφή, το 1922. Υπολογίζεται ότι το 1927 έφτασαν στην Αυστραλία περίπου 10.000 Έλληνες, με το μεγαλύτερο ποσοστό να είναι άντρες. Μάλιστα, εκτιμάται ότι το 1950 το 80% ήταν

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

αντρικός πληθυσμός, που μετανάστευε στην Αυστραλία, κάτι το οποίο αποτελούσε εμπόδιο σε θέματα που σχετίζονταν με τον γάμο και τους ανάγκαζε να παντρευτούν ντόπιες (Παπαηρακλής, 2018).

Αλλά η πιο μεγάλη μετανάστευση σε νέες ηπείρους, και ειδικότερα για την Αυστραλία, συνέβη μετά τον εμφύλιο πόλεμο, με στόχο την αναζήτηση νέων συνθηκών ζωής και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης (Παπαηρακλής, 2018). Ο Τάμης (2005) υποστηρίζει ότι περίπου 270.000 Έλληνες μετανάστες ξεκίνησαν αυτό το μακρινό ταξίδι στην Αυστραλία. Ο Ντουμάνης (2004) χαρακτηρίζει την Αυστραλία μία χώρα με κοινωνική ανοχή την περίοδο του 20ού αιώνα, μιας και την επέλεξαν, αφού η επιβίωση εκεί ήταν καλύτερη και πιο ικανοποιητική σε σύγκριση με την Ελλάδα. Χιλιάδες Έλληνες το 1950 και 1960 αναζήτησαν μια καλύτερη τύχη εκεί, γεμίζοντας μάλιστα ολόκληρα καράβια, με στόχο να αναζητήσουν μία καλύτερη ζωή στην νέα τους πατρίδα. Υπολογίζεται, επίσης, ότι το 1971 στην Μελβούρνη υπήρχαν περίπου 100.000 Έλληνες και στο Σίδνεϊ 50.000 (Παπαηρακλής, 2018).

Ωστόσο, οι καταστάσεις που βίωσαν οι Έλληνες μετανάστες, όπως και οι Ιταλοί μετανάστες της Αυστραλίας δεν ήταν πάντα οι ιδανικές. Αντιθέτως, υπήρξαν θύματα ρατσιστικών συμπεριφορών, εξαιτίας της γλώσσας τους, αλλά και της μη προσεγμένης εμφάνισής τους (Ντουμάνης, 2004· Τάμης, 2005). Ακόμη, οι πρώτοι Έλληνες μετανάστες χαρακτήριζαν τους Αυστραλούς τεμπέληδες και απολίτιστους, γρήγορα, όμως, ενσωματώθηκαν και αφομοιώθηκαν στην αυστραλιανή κοινωνία, μιας και έπαιξαν ενεργό ρόλο στα κοινά της χώρας. Φρόντισαν, όμως, να διατηρήσουν την ελληνική τους ταυτότητα και να δημιουργήσουν μία ενωμένη ελληνική κοινότητα. Προκαταλήψεις και στερεότυπα υπήρχαν και από τους Έλληνες και από τους Αυστραλούς, αλλά και οι δύο πλευρές είχαν ως στόχο να εξασφαλίσουν άνετες συνθήκες διαβίωσης, με στόχο την κοινωνική σταθερότητα (Ντουμάνης, 2004).

Η πλειονότητα όσων μετανάστευαν στην Αυστραλία είχαν στόχο να παραμείνουν εκεί περίπου 5-10 χρόνια, να εργαστούν σκληρά, να μαζέψουν χρήματα και να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Ωστόσο, ένα μικρό ποσοστό έφυγε νωρίς, αφού η συντριπτική πλειοψηφία έμεινε στην Αυστραλία, έκανε οικογένεια, προόδευσε σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Κάποιοι, όμως δεν τα κατάφεραν και δυσκολεύτηκαν πολύ στο νέο τους ξεκίνημα (Παπαηρακλής, 2018).

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Έτσι, πολύ γρήγορα στο Σίδνεϊ και στη Μελβούρνη οι Έλληνες μετανάστες δημιούργησαν τις πρώτες ελληνικές κοινότητες, μέσα στις οποίες σημαντικό ρόλο κατείχαν τα ελληνικά καφενεία, αλλά ταυτόχρονα έχτισαν χριστιανικές εκκλησίες και κυριακάτικα ελληνικά σχολεία. Οι Έλληνες έδρασαν και σε πνευματικό επίπεδο, μιας και δημιούργησαν θεατρικές ομάδες και μουσικά σχήματα, αλλά παράλληλα εξέδωσαν και την πρώτη ελληνική εφημερίδα με όνομα *Αυστραλία* (Τάμης, 2005). Σημαντικός αγωγός διατήρησης της εθνικής ταυτότητας και της ελληνικής γλώσσας αποτέλεσε η εκκλησία και οι θρησκευτικές εκδηλώσεις, οι οποίες ενδυνάμωναν την πίστη των Ελλήνων μεταναστών (Ντουμάνης, 2004).

Οι πρώτοι Έλληνες μετανάστες δεν ήξεραν αγγλικά και οι στόχοι τους για το μέλλον δεν ήταν συγκεκριμένοι. Εγκαταστάθηκαν σε συγκεκριμένα αστικά κέντρα της Αυστραλίας, όπως ήταν το Σίδνεϊ, η Μελβούρνη, το Πέρθ, η Αδελαΐδα. Ειδικότερα, την μεταπολεμική περίοδο η μετανάστευση προς την Αυστραλία αυξήθηκε σε ραγδαίο επίπεδο, μιας και Έλληνες από διάφορα μέρη της Ελλάδας, άνθρωποι που ήταν απόγονοι προσφύγων, που έφτασαν στην Ελλάδα μετά την ανταλλαγή πληθυσμών, αλλά και Ελληνοκύπριοι, επέλεξαν να μεταναστεύσουν στην Αυστραλία, με μοναδικό αυτοσκοπό τις καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Τον 20ο αιώνα οι πιο γνωστές ελληνικές κοινότητες που άνθισαν ήταν αυτές του Σίδνεϊ της Μελβούρνης, της Αδελαΐδας, του Νιουκάστλ, του Τζίλονγκ, του Φράνκστον και της Καμπέρας (Τάμης, 2005).

Ωστόσο, η Ελλάδα μετά το 1974 παρουσίασε σημάδια ανάκαμψης στον πολιτικό και οικονομικό τομέα, με τους Έλληνες της Αυστραλίας να αποφασίζουν να παραμείνουν εκεί, μιας και πλέον είχαν δικαιώματα και η αυστραλιανή κοινωνία τους είχε αποδεχτεί, χτίζοντας ένα περιβάλλον αποδοχής της διαφορετικότητας, που ήταν ιδιαίτερος ελπιδοφόρο. Παρ' όλα αυτά, ορισμένοι Έλληνες επέλεξαν να επαναπατριστούν, αλλά γρήγορα το μετάνιωσαν, μιας και οι συνθήκες της Ελλάδας δεν ήταν τόσο ιδανικές, όπως τις φαντάζονταν. Και αυτό γιατί, η ανεργία κάλυπτε με την εύρεση εργασία να είναι ιδιαίτερος δύσκολη, το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας και εκπαίδευσης να είναι ανεπαρκές (Ντουμάνης, 2004).

Εν κατακλείδι, οι Έλληνες μετανάστες της Αυστραλίας ήδη από τα πρώτα χρόνια που μετανάστευσαν εκεί αγάπησαν την νέα τους πατρίδα, τις συνθήκες διαβίωσης που τους προσέφερε, αλλά πάντοτε θυμόντουσαν την ελληνική τους ταυτότητα και καταγωγή. Ειδικότερα, στα θέματα που σχετίζονται με τον ελληνισμό, είναι ενωμένοι και ενεργοί.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Στην απογραφή που έγινε στην Αυστραλία το 2016, το 1,8% του συνολικού πληθυσμού της Αυστραλίας δήλωσε ότι έχει ελληνική καταγωγή (Χάλος, 2017). Η Αυστραλία αποτελεί μία χώρα που έχει σταθερό επίπεδο μεταναστευτικών ροών από την Ελλάδα. Μάλιστα, λέγεται ότι κάθε έτος περίπου 9.000 μετανάστες επιλέγουν την Αυστραλία να γίνει η νέα τους πατρίδα (Γκαλίτσκια, 2018).

3.2 Ταυτότητες, επαγγέλματα και οι ασχολίες των ομογενών

Οι μετανάστες της Αυστραλίας θα μπορούσαν να χωριστούν σε τρεις βασικές περιόδους. Στην πρώτη ανήκουν όσοι έφτασαν την δεκαετία του 1950 και 1960, στη δεύτερη ανήκουν τα παιδιά που απέκτησαν στην νέα τους πατρίδα και στην τρίτη τα εγγόνια τους (Παπαηρακλής, 2018). Ειδικότερα, η πρώτη γενιά μεταναστών έφτασε στην μακρινή Αυστραλία γεμάτη όνειρα και φιλοδοξίες. Εργάστηκαν σκληρά, σε δύσκολες δουλειές. Ωστόσο, το νεαρό της ηλικίας τους λειτουργούσε θετικά, δίνοντάς τους αντοχές και υπομονή. Απασχολήθηκαν σε εργοστάσια, σε οικοδομές, σε χωράφια με ζαχαροκάλαμους, στις γραμμές των τρένων, στην διάνοιξη νέων δρόμων. Κάποιοι έγιναν οι ίδιοι επιχειρηματίες, ανοίγοντας τα δικά τους μαγαζιά, εστιατόρια και παραδοσιακά καφενεία.

Επιπλέον, κάποιοι εργάστηκαν ως κτηνοτρόφοι, ψαράδες, σε αποβάθρες, ως αχθοφόροι, αλλά και ως εστιατορες. Με τον τρόπο αυτό, διέδωσαν την ελληνική κουζίνα και οι ίδιοι καταξιώθηκαν σε σπουδαίους επιχειρηματίες (Τάμης, 2005). Μάλιστα, ο Ντουμάνης (2004) αναφέρει ότι το 42% των μεταναστών του πρώτου μισού του 20ού αιώνα απασχολήθηκαν κυρίως στον αγροτικό τομέα, στο λιανικό εμπόριο, σε μικρές συνοικιακές επιχειρήσεις, σε χώρους εστίασης, σε γαλατάδικα (milk bars), μιας και αποτελούσαν φθηνό εργατικό δυναμικό.

Αν και αντιμετώπιζαν πολλά προβλήματα, εντούτοις με υπομονή και πείσμα αντιστέκονταν σε όλους τους ρατσιστικούς εμπαιγμούς. Με άλλα λόγια όφειλαν να μάθουν τη νέα γλώσσα και να ενσωματωθούν στην νέα κοινωνία, που είχε διαφορετικές συνήθειες από τις δικές τους. Παρηγοριά σε όλες αυτές τις δυσκολίες υπήρξαν τα Σαββατοκύριακα, όταν συγκεντρώνονταν σε σπίτια φίλων και συγγενών, συζητούσαν και μάλιστα, εκτός από τις φιλίες που δημιουργήθηκαν, προέκυψαν και πολλές κουμπαριές (Παπαηρακλής, 2018). Με την πάροδο του χρόνου έγιναν αποδεκτοί από τους ντόπιους Αυστραλούς, αφού οι Έλληνες τους απέδειξαν ότι εργάζονταν σκληρά και μάλιστα ως εργάτες τις περισσότερες φορές. Η ελληνική κουζίνα και η ελληνική

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

φιλοξενία ήταν τα στοιχεία που δεν μπορούσαν να αντισταθούν στον ελληνισμό (Παπαηρακλής, 2018).

Ειδικότερα, η πρώτη γενιά έκανε οικογένειες και είχε ως στόχο να μεταλαμπαδεύσει στα παιδιά της την ελληνική κουλτούρα και τον ελληνικό τρόπο ζωής. Η γλώσσα που χρησιμοποιούσαν στο σπίτι ήταν η ελληνική, τα παιδιά φοιτούσαν σε ελληνικό σχολείο και τους μάθαιναν τα ήθη και τα έθιμα της Μητέρας - Πατρίδας. Όταν κάποιοι αποφάσισαν να πάνε διακοπές έπειτα από 20-30 χρόνια ξενιτιάς, με σκοπό να γνωρίσουν τα παιδιά τους την Ελλάδα και την κουλτούρα της, δυσαρεστήθηκαν με τις αλλαγές. Ωστόσο, βαρύς καημός τους ήταν ότι δεν μπόρεσαν να εκπληρώσουν την επιθυμία τους, δηλαδή να επιστρέψουν πίσω στην Μητέρα-Πατρίδα Ελλάδα (Παπαηρακλής, 2018).

Ο δυναμισμός της πρώτης γενιάς είναι αξιοσημείωτος, μιας και πρόσφερε πολλά όχι μόνο στην ελληνική παροικία, αλλά και στην χώρα της Αυστραλίας. Η πρόοδος της ήταν αξιόλογη και διέπρεψαν σε πολλούς τομείς, συντελώντας, έτσι, στην αλλαγή της αυστραλιανής κουλτούρας. Οι Αυστραλοί λάτρεψαν το ελληνικό φαγητό, την ελληνική κουλτούρα και τον ελληνικό τρόπο ζωής, θέλοντας να υιοθετήσουν πολλά από αυτά τα στοιχεία. Ωστόσο, οι περισσότεροι μετανάστες της πρώτης γενιάς έχουν πλέον πεθάνει και όσοι έχουν απομείνει είναι ηλικιωμένοι, οι οποίοι προσπαθούν να μεταλαμπαδεύσουν στα εγγόνια τους την αίσθηση της ελληνικότητας (Παπαηρακλής, 2018).

Στην δεύτερη γενιά συγκαταλέγονται τα παιδιά των μεταναστών, που είναι σε ηλικία περίπου 40 ετών. Η γενιά αυτή μεγάλωσε σε σπίτια που η ελληνική γλώσσα ομιλούταν συντριπτικά, φοίτησαν σε ελληνικά σχολεία, πήγαν διακοπές στην Ελλάδα και οι δεσμοί με την Μητέρα - Πατρίδα είναι σαφώς πιο στενοί και δυνατοί. Ως επί το πλείστον, τα παιδιά της δεύτερης γενιάς παντρεύτηκαν με παιδιά που είχαν και εκείνα ελληνική καταγωγή, αλλά υπήρξαν και περιπτώσεις που έγινα μεικτοί γάμοι. Εξαιτίας αυτού πολλοί χαλάρωσαν από την ελληνικότητα, που ενδεχομένως ένιωθαν, και δύσκολα μπορούν πλέον να μεταδώσουν στα παιδιά τους την ελληνική κουλτούρα και την ελληνική γλώσσα, διότι δεν υπάρχουν πια οι αναγκαίες βάσεις και εύκολα μπορεί κάποιος να τα απορρίψει, αφού δεν νιώθει καμία αγάπη (Παπαηρακλής, 2018).

Η τρίτη γενιά αφορά τα εγγόνια, τα οποία μεγαλώνουν σε ένα σπίτι με Έλληνες γονείς, που στο σπίτι μιλούν αγγλικά. Η γνώση των ελληνικών είναι απύσχα έως ανύπαρκτη,

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

μιας και τα παιδιά αυτά δεν γνωρίζουν ούτε μιλούν καθόλου ελληνικά. Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι σημαντική η ύπαρξη της γιαγιάς και του παππού, μιας και τους υπενθυμίζει τις ρίζες τους, την ελληνική γλώσσα, την ελληνική κουλτούρα και γενικότερα τον ελληνισμό (Παπαηρακλής, 2018).

3.3 Επιφανείς Έλληνες του Σίδνεϊ

Οι Έλληνες της Αυστραλίας είχαν και έχουν διακριθεί σε πολλούς τομείς. Η προσφορά τους στην νέα τους πατρίδα είναι πολύ σημαντική σε πολλούς τομείς, όπως είναι η πολιτική, ο αθλητισμός, η επιστήμη και η ιατρική, η τεχνολογία, οι τέχνες και η μουσική. Επιπλέον, σημαντική είναι η προσφορά τους στον εκπαιδευτικό και επιχειρηματικό τομέα, αλλά και την δημοσιογραφία (Παπαηρακλής, 2018).

Ονόματα κάποιων ατόμων που διακρίθηκαν και διέπρεψαν στον τομέα τους είναι:

- ❖ **Κωνσταντίνος Κοντόγιωργας:** επιχειρηματίας, με καταγωγή από τη Νεστάνη Αρκαδίας, ο οποίος κατείχε πλήθος εστιατορίων στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας.
- ❖ **Κώστας Μακρής:** κατέχει σημαντικό μέρος στην οικονομία της Νότιας Αυστραλίας, καθώς παρέχει εργασία σε πολλές διαφορετικές ομάδες, όπως σε οικοδόμους, σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς, λογιστές, τραπεζίτες, δικηγόρους, καθαριστές και πολλούς άλλους. Σήμερα κατέχει ηγετική θέση στην Νότια Αυστραλία και του ανήκουν εμπορικά κέντρα στην Αδελαΐδα, στο Σίδνεϊ και την Μελβούρνη, κτίρια γραφείων και πολλές άλλες εμπορικές ιδιοκτησίες στην Αδελαΐδα.
- ❖ **Κέρι Χαρμάνης:** δικηγόρος, ο οποίος ασχολείται για πάνω από 3 δεκαετίες με τα ορυχεία εξόρυξης μεταλλευμάτων.
- ❖ Η οικογένεια του **Χάρη Σταμούλη:** η περιουσία της οικογένειας έχει τις ρίζες της στην εταιρεία αναψυκτικών Gold Metal.
- ❖ **Νικ Πολίτης:** είναι επιχειρηματίας και πρόεδρος της αυστραλιανής ομάδας Sydney Roosters. Είναι επίσης ένας από τους ανθρώπους με την μεγαλύτερη επιρροή και πείρα στο άθλημα του ράγκμπι στην χώρα και ουσιαστικά έχει συνδέσει το όνομα του με αυτό της ομάδας (<https://www.elines.com/good-news/13708-oi-plousioteroi-elines-tis-australias/>)

4. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

4.1 Σχολεία

Η καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας αποτελεί κορυφαία στόχευση και προτεραιότητα. Τα τελευταία χρόνια επιτεύχθηκε ο στόχος της συμπερίληψης της εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας στο, υπό διαβούλευση, αυστραλιανό σχολικό Curriculum F10 πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας γυμνασιακής εκπαίδευσης στην ίδια κατηγορία εκμάθησης με άλλες ξένες γλώσσες. Η αναβάθμιση αυτή συνεπάγεται ότι η ελληνική θα μπορεί στο εξής να επιλέγεται και από μαθητές που δεν έχουν ήδη, εκ των προτέρων, τις βασικές γνώσεις / υπόβαθρο. Άρα, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας θα γίνει εφεξής προσιτή σε ευρύτερες ομάδες μαθητών, χωρίς απαραίτητα ελληνική καταγωγή ή γνώση (Tamis, 2009).

Η Αρχιεπισκοπή Αυστραλίας διαδραματίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στον τομέα της εκπαίδευσης, έχοντας την ευθύνη της λειτουργίας πολύ επιτυχημένων σχολείων, στα οποία η ελληνική διδάσκεται ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Λειτουργούν επίσης, επιτυχώς, πρότυπα ομογενειακά σχολεία στην περιοχή της Μελβούρνης (π.χ. ελληνικό σχολείο «Πυθαγόρας», Prototyro Greek Center, κ.ά.) και του Σίδνεϊ (Tamis, 2009).

Σήμερα, η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα του Σίδνεϊ παρέχει μαθήματα για την ελληνική γλώσσα μέσα από έξι σχολεία με περισσότερους από 900 μαθητές, με αποτέλεσμα να είναι ο μεγαλύτερος φορέας διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στην Πολιτεία της Βικτώριας. Η πλειοψηφία των εγγεγραμμένων μαθητών είναι Ελληνοαυστραλοί της τρίτης γενιάς κι ένα μεγάλο ποσοστό προέρχονται από μικτούς γάμους. Σήμερα, η ΕΟΚΜΒ απασχολεί πάνω από 60 καθηγητές και δασκάλους. Τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας προσφέρονται απογευματινές ώρες, είτε σαββατοκύριακα είτε καθημερινές (Tamis, 2009).

Προσφέρονται μαθήματα Ελληνικής γλώσσας και το Αναλυτικό Πρόγραμμα διδασκαλίας είναι δομημένο σύμφωνα με τους κανόνες του Υπουργείου Εκπαίδευσης της Βικτώριας και περιλαμβάνει όλες τις μαθησιακές δεξιότητες, όπως Ακρόαση, Ομιλία, Ανάγνωση και Γραφή. Παράλληλα με την διδασκαλία της γλώσσας, τα παιδιά μαθαίνουν τις ελληνικές παραδόσεις, τα έθιμα, τα τραγούδια και τους χορούς μας, καθώς, επίσης, τα καθιερωμένα πρότυπα κοινωνικής συμπεριφοράς, όπως να σέβονται τον εαυτό τους, τους συνανθρώπους τους κ.ά. (Tamis, 2009).

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Σήμερα ο χαρακτήρας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων ποικίλει ως ακολούθως:

- Δημόσια σχολεία (public schools): Στα δημόσια σχολεία τα ελληνικά διδάσκονται ως μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος της χώρας. Σε συνεργασία με την κυβέρνηση, η οποία χρηματοδοτεί τα προγράμματα, αναγνωρίζει τους καθηγητές ως δημόσιους υπάλληλους κτλ, τα ελληνόπουλα έχουν την ευκαιρία να διδαχτούν ένα πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που αφουγκράζεται την πολιτισμική τους ιδιαιτερότητα.
- Κολέγια και ιδιωτικά σχολεία (independent schools and colleges): Στα κολέγια και τα ιδιωτικά σχολεία τα ελληνόπουλα έχουν την ευκαιρία να μάθουν ελληνικά έναντι διδάκτρων. Εκεί η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας διαρκεί 9-10 έτη.
- Απογευματινά σχολεία ή σχολεία του Σαββάτου: Σε αυτά τα σχολεία η ελληνική γλώσσα διδάσκεται ένα απόγευμα την εβδομάδα για δύο ώρες ή κάθε Σάββατο πρωί για τρεις ώρες. Πρόκειται για σχολεία ιδιωτικού χαρακτήρα που συγχρηματοδοτούνται και από την αυστραλιανή κυβέρνηση.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει διατελέσει σημαντικό ρόλο για τους Έλληνες της διασποράς και έχει συμβάλει στην καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας. Θεωρείται το καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα από τα τρία και το πιο αποτελεσματικό (Tamis, 2009).

Η Αυστραλία διαθέτει τους υψηλότερους αριθμούς μαθητών, αλλά και την πιο καλά οργανωμένη εκπαίδευση. Αυτό οφείλεται στην «πολυπολιτισμική πολιτική» των δεκαετιών του 1970, 1980 και εν μέρει του 1990 (Δαμανάκης, 2010). Μάλιστα, το 1998 η Ελληνική καθιερώθηκε μία από τις 8 Γλώσσες Κλειδιά (Key Languages), που διδάσκονταν στο αυστραλιανό κρατικό εκπαιδευτικό σύστημα. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος σε όλες σχεδόν τις πολιτείες δημιουργήθηκαν χιλιάδες σχολεία, που είχαν εντάξει τμήματα διδασκαλίας της για μαθητές με ή χωρίς ελληνική καταγωγή. Μάλιστα κατά το σχολικό έτος 2009/2010 από τους 34.000 μαθητές που διδάσκονταν ελληνικά, οι 17.000 την διδάσκονταν σε κρατικά σχολεία (Δαμανάκης, 2010). Επίσης, στην Αυστραλία, η ελληνική διδάσκεται ως προαιρετικό μάθημα σε όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως καταγωγής, μία φορά την εβδομάδα (πρόγραμμα διδασκαλίας Άλλων Γλωσσών πέραν της Αγγλικής, Languages Other Than English/LOTE) (Χατζηδάκη, 2015).

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Επιπλέον, για αυτούς τους 17.000 μαθητές η βαθμολόγησή τους στο μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας, προσμετρούταν για την πρόοδό τους. Αυτό μάλιστα ερμηνεύει και την απουσία ύπαρξης ενδιαφέροντος, προκειμένου να αποκτήσουν το Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας (Δαμανάκης, 2010). Ωστόσο, σήμερα, αυτό το status απειλείται από την αυστραλιανή κυβέρνηση, η οποία έχει θέσει ως στόχο τη δημιουργία ενός Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος, σύμφωνα με το οποίο οι πολιτείες θα διαμορφώνουν τη δική τους εκπαιδευτική πολιτική. Οι ανησυχίες, ωστόσο, των Ελλήνων φαίνεται να δικαιολογούνται, μιας και την θέση της ελληνικής γλώσσας, σύμφωνα με το νέο αυτό National Curriculum φαίνεται να καταλαμβάνουν ασιατικές γλώσσες. Προκειμένου κάτι τέτοιο να αμβλυνθεί προσπαθούν μόνο οι ελληνικοί φορείς, ενώ η ελληνική κυβέρνηση είναι απύσχα. Επιπλέον, την κατάσταση την δυσχεραίνει, επίσης, το γεγονός ότι έχουν πλέον ανασταλεί οι αποσπάσεις Ελλήνων εκπαιδευτικών στην Αυστραλία (Δαμανάκης, 2010).

Ένα εξίσου σημαντικό ζήτημα που απασχολεί το αυστραλιανό εκπαιδευτικό σύστημα είναι ότι πλέον δεν εκπαιδεύονται δάσκαλοι της Ελληνικής γλώσσας, κάτι το οποίο συνέβαινε τη δεκαετία του 1980 στα Τμήματα Ελληνικών Σπουδών των αυστραλιανών Πανεπιστημίων. Η ανάγκη εκπαίδευσης εκπαιδευτικών επιτόπου είναι πλέον επιτακτική, γι' αυτό και το Τμήμα Ελληνικών του Πανεπιστημίου Flinders στην Αδελαΐδα έχει αναπτύξει μια σχετική πρωτοβουλία. Μάλιστα, το 2007 υπογράφηκε και ένα μνημόνιο συνεργασίας, μεταξύ της τοπικής κυβέρνησης, του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας και του Flinders University, για τη δημιουργία ενός «Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού», το οποίο μεταξύ των άλλων θα μεριμνά για τη μετεκπαίδευση και εξειδίκευση εκπαιδευτικών στη διδασκαλία της Ελληνικής. Η υλοποίηση του εν λόγω μνημονίου, φαίνεται να εξαρτάται από το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας, το οποίο θα πρέπει να ανταποκριθεί στις δικές του υποχρεώσεις (Δαμανάκης, 2010).

Τέλος, ένα επίσης σημαντικό ζήτημα που προβληματίζει και απασχολεί το αυστραλιανό εκπαιδευτικό σύστημα είναι ότι τα παιδιά που φοιτούν πλέον στα ελληνικά σχολεία είναι πολύ λιγότερα σε σύγκριση με την τρίτη γενιά, με απότοκο το επίπεδο να είναι σαφώς πολύ χαμηλότερο. Η επαφή τους με την ελληνική γλώσσα είναι πολύ επιφανειακή και περιορίζεται μόνο σε 3-4 ώρες εβδομαδιαίως στο ελληνικό σχολείο, ενώ έπειτα εισάγονται πάλι στο αγγλικό περιβάλλον, ξεχνώντας έτσι τα ελληνικά που έμαθαν. Δεν είναι μάλιστα και λίγες οι περιπτώσεις που τα παιδιά της τρίτης γενιάς δεν

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

έχουν καμία επαφή με την ελληνική γλώσσα, ούτε δηλαδή στο σπίτι τους, με συνέπεια να μην γνωρίζουν καμία λέξη. Πολλοί εκφράζουν την ανησυχία τους ότι η τέταρτη γενιά θα δεν έχει καμία απολύτως επαφή με την ελληνική γλώσσα και χρόνο με τον χρόνο η ελληνική γλώσσα θα χάνεται (Παπαηρακλής, 2018).

4.2 Εκκλησία

Σημαντικός είναι ο ρόλος της ορθόδοξης ελληνικής εκκλησίας στην οργάνωση της ομογένειας του Σίδνεϊ, μιας και προσφέρει αξιόλογο κοινωνικό έργο στους Έλληνες, μέσω πολυάριθμων δραστηριοτήτων, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από τις αυστραλιανές αρχές, στο πλαίσιο των πολυπολιτισμικών πολιτικών, που ακλουθούν. Μέσω των ενοριών, οι Έλληνες πιστοί έχουν την ευκαιρία να λάβουν μέρος σε εβδομαδιαία βάση σε όλες τις χριστιανικές θρησκευτικές τελετές και λειτουργίες. Η πρώτη Ελληνική ορθόδοξη εκκλησία που ιδρύθηκε στην Αυστραλία ήταν η Αγία Τριάδα (Church of the Holy Trinity) στο Σίδνεϊ, ενώ ακολούθησε ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου (Annunciation of the Virgin') στη Μελβούρνη (https://www.greekcommunity.com.au/gocmv_public/).

Πρωταρχικές δράσεις των ελληνικών εκκλησιών είναι η διδασχή και διατήρηση της ορθόδοξης πίστης, η καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας και της πολιτιστικής κληρονομιάς των Ελλήνων. Οι Ελληνοαυστραλοί του Σίδνεϊ θεωρούν ότι η εκπαίδευση μέσω της εκκλησίας, είναι το κλειδί για την κοινωνική και οικονομική σταθερότητα της διασποράς. Μέσω αυτής καταφέρνουν να μεταγγίσουν στα παιδιά τους την ελληνική κουλτούρα και κυρίως την μητρική τους γλώσσα, δηλαδή την ελληνική γλώσσα. Η γλώσσα παραμένει ένας μεγάλος σύνδεσμος με την μητέρα πατρίδα και την ορθόδοξη πίστη. Ο θεσμός της εκκλησίας και ο εορτασμός των θρησκευτικών εορτών διαδραματίζαν και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο τόσο σε συλλογικό επίπεδο, με τη σύνδεση των ελληνικών κοινοτήτων, όσο και σε ατομικό επίπεδο, δίνοντας έμφαση στην ενδυνάμωση της πίστης και των δυνατοτήτων του κάθε Έλληνα μετανάστη (https://www.greekcommunity.com.au/gocmv_public/).

Η Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία είχε σημαντικό ρόλο στην ελληνική παροικία, αφού λειτουργούσε ως παρηγοριά για τους μετανάστες και τους έδινε δύναμη να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες. Στο Σίδνεϊ η Αγία Τριάδα, η πρώτη Ορθόδοξη εκκλησία, χτίστηκε το 1898 και λίγα χρόνια αργότερα ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στη Μελβούρνη της Αυστραλίας. Σήμερα στην Αυστραλία υπάρχουν περίπου 200

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Ορθόδοξες Εκκλησίες, αρκετά μοναστήρια αλλά και ελληνικά εκκλησιαστικά σχολεία όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων και ένα θεολογικό κολέγιο του Αγίου Ανδρέα στο Σίδνεϊ. Σημαντικό δε είναι να αναφερθεί ότι από το 1924 έως το 1959 σημειώθηκε ιδιαίτερη πρόοδος του ελληνισμού της διασποράς και σε αυτό έπαιξε σημαντικό ρόλο η Εκκλησία. Ειδικότερα, ιδρύθηκαν νέες κοινότητες, ανεγέρθηκαν νέοι Ναοί και σχολεία και όλα αυτά με τη βοήθεια της Εκκλησίας. Από το 1975 Αρχιεπίσκοπος της Αυστραλίας είναι ο Στυλιανός Χαρκιανάκης, ο οποίος έχει συμβάλλει στη δημιουργία σημαντικών έργων, στην οργάνωση ποικίλων συνελεύσεων για τον κλήρο και για την νεολαία, στην ίδρυση της Θεολογικής Σχολής του Αποστόλου Ανδρέα το 1986 αλλά και στο άνοιγμα του Γηροκομείου "Βασιλείας" (Παπαηρακλής, 2018).

Επίσης, η Εκκλησία αποτελούσε και αποτελεί το κέντρο και το σύμβολο της ενότητας της ζωής των Ελλήνων μεταναστών στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας, και όχι μόνο. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι Κληρικολαϊκές Συνελεύσεις, οι οποίες αποτελούν τον θεμελιωτή της Εκκλησίας, που καθορίζει μία κοινή γραμμή για θέματα που σχετίζονται με την θρησκεία, την εκπαίδευση, την φιλανθρωπία αλλά και κοινωνικού περιεχομένου ζητήματα. Οι συνελεύσεις των κληρικών αποτελούν ιστορικούς σταθμούς, μιας και σε αυτές καταγράφονται οι εξελίξεις και η πρόοδος των εκκλησιαστικών και ομογενειακών δρωμένων στην Αυστραλία (Γεωργίου, 2018).

Εν κατακλείδι, γίνεται αντιληπτό ότι η Εκκλησία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή των Ελλήνων του Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Και αυτό γιατί, έχει υπό την σκέπη της την λειτουργική και ενοριακή ζωή του Ορθόδοξου πληρώματος, ενώ κάθε χρόνο καλεί μοναχούς από το Άγιο Όρος για εξομολόγηση. Επίσης, φροντίζει τον Ορθόδοξο μοναχισμό στα Μοναστήρια της Αρχιεπισκοπής, ενώ ταυτόχρονα εκπαιδεύει τους νέους στα Κολλέγια και τα Συνέδρια της νεολαίας. Ακόμη, μεταλαμπαδεύει τους πνευματικούς θησαυρούς της Ελληνορθόδοξης παράδοσης και την κοινωνική πρόνοια, ενώ, επίσης, φροντίζει την τρίτη ηλικία (Γεωργίου, 2018). Οι Έλληνες της Αυστραλίας πιστεύουν ότι η εκπαίδευση μέσω της εκκλησίας αποτελεί τη δίαυλο για την κοινωνική και οικονομική σταθερότητα της διασποράς. Και αυτό γιατί, μέσω της εκκλησίας μεταγγίζεται η ελληνική κουλτούρα και η μητρική γλώσσα στα παιδιά (<http://home.it.net.au>).

4.3 M.M.E.

Προκειμένου να υποστηριχθούν θεσμικά οι Ελληνοαυστραλοί του Σίδνεϊ οργάνωσαν την ύπαρξη ελληνόφωνων περιοδικών και εφημερίδων, κινηματογράφων, που προέβαλαν ελληνικές ταινίες, ελληνικά βιβλιοπωλεία και ελληνικές οργανώσεις. Μάλιστα, υπάρχει και ελληνοαυστραλιανό θέατρο, ακόμη και παιδικό θέατρο. Ακόμη, σε διάφορες κρατικές υπηρεσίες (π.χ. περίθαλψη, νομική βοήθεια, κοινωνική πρόνοια κ.ά.) υπάρχει μια σημαντική υποδομή για διερμηνεία και μετάφραση στα ελληνικά (π.χ. Εφημερίδα: Ο NEOS KOSMOS, ΤΑ ΝΕΑ, Ραδιόφωνο: SBS Radio-Greek Program, 3XY- RADIO HELLAS, Radio 3ZZZ) (https://www.greekcommunity.com.au/gocmv_public/).

Επίσης, οι Έλληνες της Αυστραλίας είχαν έντονη παρουσία και στον έντυπο τύπο. Μάλιστα, κυκλοφόρησαν 25 ελληνικά περιοδικά με τις πιο αναγνωρισμένες φυλλάδες την Ελληνοαυστραλέζικη Επιθεώρηση (GreekAustralian Review 1951-1953), η Antipodes 1974, και η Chronicle 1979-1991) (Καναράκης, 2007). Λίγες από τις εφημερίδες που κυκλοφορούν σήμερα είναι διαθέσιμες σε ηλεκτρονική μορφή, π.χ. Anagnostis και Agora. Στο Σίδνεϊ κυκλοφορεί η εφημερίδα Greek Herald, η οποία είναι γραμμένη στην αγγλική γλώσσα σε μερικά δημοσιεύματα με σκοπό να προσελκύσουν μία ευρεία γκάμα κοινού, κυρίως δε τη δεύτερη και τρίτη γενιά (Tamis, 2005).

4.4 Κοινότητες

Ήδη από το 1897 ιδρύονται στο Σίδνεϊ οι πρώτες Κοινότητες των Ελλήνων μεταναστών, με μοναδικό σκοπό την ανέγερση Ιερών Ναών (Γεωργίου, 2018). Οι Έλληνες μετανάστες είχαν την ανάγκη να ενωθούν με τους ομοεθνείς τους, με στόχο να διατηρήσουν τα έθιμά τους και την κουλτούρα τους. Έτσι, οι Έλληνες της Αυστραλίας αποτέλεσαν τους πιο καλά οργανωμένους μετανάστες. Και αυτό γιατί, δημιούργησαν κοινότητες, συλλόγους, ελληνικά σχολεία, κυκλοφόρησαν ελληνικές εφημερίδες και γενικά υπήρχε έντονη και συστηματική συναναστροφή και δεσμός με τους υπόλοιπους Έλληνες. Αυτή η έντονη συναναστροφή αλλά και οι δεσμοί των Ελλήνων βοήθησαν ώστε να αντιμετωπίσουν πολλά προβλήματα, ιδιαίτερα τα πρώτα χρόνια που όλα για τους Έλληνες μετανάστες στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας ήταν δύσκολα, μιας και δεν γνώριζαν τη γλώσσα της νέας τους πατρίδας (Παπαηρακλής, 2018).

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Οι κοινότητες στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας έχουν μια ιστορία 100 και πλέον ετών. Χαρακτηριστικά ο Δ. Καλομοίρης αναφέρει μία «χούφτα» Ελλήνων ανέλαβε τη δημιουργία των Κοινοτήτων και την ανέγερση της πρώτης ελληνικής εκκλησίας. Η πρώτη κοινότητα Σίδνεϊ της Αυστραλίας ιδρύθηκε το 1898, την ημέρα της Πεντηκοστής. Οι Έλληνες οργανώθηκαν γρήγορα σε κοινότητες, με σκοπό τη διατήρηση του ελληνικού στοιχείου. Για παράδειγμα, δημιουργήθηκαν ομάδες Ράγκμπυ, στις οποίες διακρίθηκαν Έλληνες από το Σίδνεϊ, αλλά και ομάδες ποδοσφαίρου, μιας και το γήπεδο αποτελούσε για τους Έλληνες σημείο συνάντησης, στο οποίο οι Έλληνες άκουγαν και μιλούσαν ελληνικά. Το Ολύμπικ του Σίδνεϊ είναι η πιο γνωστή ποδοσφαιρική ομάδα, που παίζουν χιλιάδες Ελληνόπουλα (Τάμης & κ.α., 2004).

Επιπλέον, η οργάνωση των Ελλήνων σε κοινότητες επηρεάστηκε από τον εδαφικό και τον διακρατικό παράγοντα. Στον εδαφικό εμπλέκεται η διατήρηση του ελληνικού πολιτισμού στα σχολεία, στις βιβλιοθήκες, ενώ στον διακρατικό εμπλέκονται διάφορα κινήματα, χωρίς εδαφικά σημεία, όπως είναι οι εκκλησίες (Τσιανίκας, 2009). Η κοινότητα των Ελλήνων του Σίδνεϊ ήταν ιδιαίτερος δυναμική, και είχε τον σημαντικότερο ρόλο στην προώθηση της ελληνικής κουλτούρας. Οι ενοριακές κοινότητες διαδραμάτισαν και διαδραματίζουν ακόμη σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση προβλημάτων, που σχετίζονται με την εκπαίδευση και με πολιτιστικού περιεχομένου ζητήματα, ενώ ταυτόχρονα διαχειρίζονται οικονομικά κονδύλια και επιτελούν ουσιαστικό κοινωνικό έργο (Τσιανίκας, 2009). Η δεύτερη μεγαλύτερη κοινότητα των Ελλήνων της Αυστραλίας υπάρχει στο Σίδνεϊ και μαζί με άλλες μικρές κοινότητες Ελληνοαυστραλών έχουν συμβάλει σημαντικά στο κοινωνικό γίνεσθαι της καθημερινής ζωής (Τσιανίκας, 2009).

Η εγκατάστασή τους σε μία νέα πατρίδα ανάγκασε τους Έλληνες να οργανωθούν σε κοινότητες για να διαφυλάξουν την πολιτισμική τους ταυτότητα, αλλά ταυτόχρονα ήθελαν να τονίσουν τα εθνικά τους χαρακτηριστικά. Αυτά τα στοιχεία που τους έκαναν να ξεχωρίζουν από τους υπόλοιπους ήταν η θρησκεία, η ιστορική και πολιτιστική παράδοση, συμπεριλαμβανομένης της γλώσσας. Έτσι, οι οργανωμένες κοινότητες στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας είχαν και έχουν ως επίκεντρο θρησκευτικές, κοινωνικές και εθνικές γιορτές. Ειδικότερα, με τις θρησκευτικές γιορτές συνδέονται οι μεγάλες γιορτές των Αγίων, οι εκδηλώσεις των Χριστουγέννων και το Πάσχα, ενώ με τις εθνικές γιορτάζονται με παρελάσεις και σχολικές παραστάσεις, όπως ακριβώς συμβαίνει στην Ελλάδα. Στις κοινωνικές εκδηλώσεις ξεχωρίζουν η ημέρα της μητέρας, η ημέρα του

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

πατέρα, χοροεσπερίδες, οικογενειακές βραδιές, ετήσιες εκδρομές με συλλόγους και ΚΑΠΗ. Ο χορός και η μουσική ως πολιτιστική έκφραση υπήρξε -και ακόμα υπάρχει- πολύ σημαντικός για τους Έλληνες. Είναι αφενός μεν ένας τρόπος εορτασμού, αφετέρου δε μια ευκαιρία για δημόσια επίδειξη, που ενδυναμώνει ήθη, έθιμα και κοινωνικές μορφές, μέσα από χορευτικά συγκροτήματα (Τάμης, 2012).

4.5 Ήθη και έθιμα

Οι μετανάστες διαφυλάττουν τα ελληνικά έθιμα και τον τρόπο ζωής. Έχουν ως στόχο τους να μην χαθούν ποτέ, διότι ήταν απλά τα πιο σημαντικά υπάρχοντά τους. Έχουν ως στόχο να τα μεταφέρουν στις οικογένειές τους και σε κάθε επόμενη γενιά της διασποράς. Η αγωνία των ομογενών είναι να διατηρήσουν τα ήθη, τα έθιμα και κυρίως την ελληνική γλώσσα και να τα μεταλαμπαδεύσουν στις επόμενες γενιές. Κατά τη διάρκεια των παρελάσεων και των θρησκευτικών εορτών οι ελληνικές σημαίες κυματίζουν διαρκώς, μικρά παιδιά ντυμένα με παραδοσιακές φορεσιές και όλοι, ανεξαρτήτως ηλικίας, φορούν το χαμόγελό τους και την «εθνική υπερηφάνεια» (Παπαηρακλής, 2018).

Ειδικότερα, στην ετήσια παρέλαση στις 25 Μαρτίου στο κέντρο του Σίδνεϊ της Αυστραλίας χιλιάδες Έλληνες κάθε ηλικίας ανεμίζουν με υπερηφάνεια αμέτρητες ελληνικές σημαίες. Επίσης, στον Επιτάφιο, αλλά και στην Ανάσταση, οι ελληνικές εκκλησίες γεμίζουν από Έλληνες κάθε ηλικίας. Πολλές φορές και από συνήθεια, όλοι επιδιώκουν να παρευρεθούν σε τέτοιου είδους εκδηλώσεις. Ακόμη, στο ρίζιμο του Σταυρού τα Θεοφάνεια, αλλά και σε άλλα φεστιβάλ, γιορτές και πανηγύρια, συγκεντρώνονται χιλιάδες Έλληνες. Μάλιστα, στήνονται περίπτερα με ελληνικά θέματα, πωλούνται ελληνικά προϊόντα και φαγητά, πραγματοποιούνται χοροί και συναυλίες με καλλιτέχνες, που πολλές φορές έρχονται από την Ελλάδα. Η πραγματοποίηση όλων των παραπάνω εκδηλώσεων χαρακτηρίζονται από το έντονο αίσθημα νοσταλγίας των Ελλήνων μεταναστών για την πατρίδα τους και από την επιθυμία της κοινότητας να μεταλαμπαδεύσουν αυτές τις εκδηλώσεις από γενιά σε γενιά (Παπαηρακλής, 2018).

5. Ερευνητικά Ερωτήματα

Παράλληλα, η εργασία στοχεύει να τονίσει την έντονη παρουσία του ελληνισμού της διασποράς στην Αυστραλία, την ανάγκη διαφύλαξης της ελληνικότητας και των ηθών

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

και εθίμων. Ακόμη, στοχεύει να αναδείξει την ζωτική θέση που κατέχουν οι Έλληνες Ομογενείς στον παγκόσμιο χάρτη, με σκοπό την ισχυροποίηση της Ελλάδας εξωτερικό.

Συγκεκριμένα, τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας εργασίας είναι τα εξής:

- Πώς οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας προωθούν και διαφυλάττουν την ελληνική γλώσσα;
- Πώς το πρόγραμμα σπουδών των ελληνόγλωσσων σχολείων του Σίδνεϊ της Αυστραλίας προωθεί την ελληνική γλώσσα;
- Ποιες είναι οι δυσκολίες των μαθητών ως προς την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;
- Ποιες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί ως προς τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας;

6. Μεθοδολογία

6.1 Συμμετέχοντες

Στην έρευνα συμμετείχαν δύο γυναίκες εκπαιδευτικοί που διδάσκουν σε ελληνόγλωσσο σχολείο στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Πρόκειται για τις κυρίες Μαρία Μποζίκη και Κωνσταντίνα Γκογκολίδη-Κοντόγιωργα, οι οποίες είναι εκπαιδευτικοί ελληνόγλωσσων μαθημάτων στην ενορία των Ταξιαρχών Μιχαήλ Πανορμίτης στο Crows Nest του Σίδνεϊ της Αυστραλίας και οι οποίες μου μετέφεραν τις εμπειρίες τους σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, αλλά και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Η δειγματοληψία που χρησιμοποιήθηκε σε αυτήν την έρευνα ήταν δειγματοληψία ευκολίας ή αλλιώς «βολική» δειγματοληψία (Cohen, Manion, & Morrison, 2008). Η ηλικία των συμμετεχόντων κυμαινόταν από 53 έως 54 ετών.

6.2 Εργαλεία έρευνας (συνέντευξη)

Η ποιοτική έρευνα βασίζεται σε μελέτες ειδικών περιπτώσεων, σε πληροφορίες που έχουν προκύψει από άτομα ή καταστάσεις και έχει ως στόχο την ανάδειξη θεωριών που δεν επιτρέπουν πάντοτε την γενίκευση σε οποιονδήποτε πληθυσμό ή κοινωνικό φαινόμενο. Ο ερευνητής ή η ερευνήτρια που ακολουθεί μία ποιοτική μέθοδο παρατηρεί όσον το δυνατόν περισσότερα στοιχεία από το περιβάλλον και προσπαθεί να τα ερμηνεύσει. Επιπλέον, καταγράφει τα γεγονότα που προκύπτουν από τις αφηγήσεις των

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

υποκειμένων και προσπαθεί με έναν λογικό τρόπο να συνδυάσει τα δεδομένα και να εξάγει ένα συμπέρασμα (Eisner, 2017). Επίσης, η ποιοτική έρευνα βασίζεται στη συλλογή δεδομένων, που διέπονται από ευελιξία αλλά και ευαισθησία στο κοινωνικό πλαίσιο. Πρόκειται, δηλαδή, για μία ερευνητική μέθοδο, που διερευνά και κατανοεί τα κοινωνικά φαινόμενα σε βάθος, μελετά τις διαδικασίες και χαρτογραφεί τις ατομικές απαντήσεις, καταλήγοντας με αυτόν τον τρόπο στην ανάλυση των κοινωνικών φαινομένων (Κόκκινου, 2020).

Η ποιοτική έρευνα είναι μία φυσική και θελκτική διαδικασία, μιας και προσιδιάζει περισσότερο στις πραγματικές συνθήκες, χωρίς να είναι πιεστική (Hughes, 2012). Στόχος της είναι να αποδώσει τις εμπειρίες των υποκειμένων και να εμβαθύνει στα λεγόμενά τους. Ειδικότερα, πρόκειται για μία «λεπτή» περιγραφή, η οποία, ωστόσο, δεν είναι καθόλου απλή (Ballesteros & Mata-Benito, 2018). Οι Ίσαρη & Πουρκός (2015, σ. 28) αναφέρουν ότι «*Ο πιο εύκολος τρόπος να αναδείξει κανείς την ιδιαιτερότητα της ποιοτικής μεθόδου είναι η σύγκρισή της με την ποσοτική μέθοδο*».

Ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία της ποιοτικής έρευνας είναι η συνέντευξη, η οποία αποτελεί και την πιο διαδεδομένη μέθοδο συλλογής δεδομένων. Η συνέντευξη αφορά την επικοινωνία μεταξύ προσώπων, η οποία καθοδηγείται από τον ερευνητή και έχει ως στόχο την απόσπαση πληροφοριών για το αντικείμενο της έρευνας (Cohen, Manion, & Morrison, 2008). Ειδικότερα, η συνέντευξη στοχεύει στην συλλογή και στην καταγραφή εμπειριών και συμπεριφορών, στην συλλογή απόψεων, στην καταγραφή των συναισθημάτων και των γνώσεων, αλλά και στη συλλογή δημογραφικών στοιχείων ή ιστορικού υλικού. Η συνέντευξη στοχεύει στην οργάνωση μιας σχέσης προφορικής επικοινωνίας μεταξύ του ερευνητή και του ερωτώμενου αναφορικά με ένα συγκεκριμένο θέμα (Κόκκινου, 2020).

Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκε η ημι-δομημένη συνέντευξη, η οποία αποτελείται από ευελιξία ως προς τη σειρά που τίθενται οι ερωτήσεις. Πιο συγκεκριμένα, η ερευνήτρια είχε μία σειρά από θέματα και ερωτήσεις, οι οποίες μπορεί και να διέφεραν από συνέντευξη σε συνέντευξη (Λαγουμιτζής, Βλαχόπουλος, & Κουτσογιάννης, 2015). Ειδικότερα, η ερευνήτρια ξεκίνησε από ένα αρχικό θέμα και στη συνέχεια συνεχίζει τη συνέντευξη συμβουλευόμενη τις ερωτήσεις της αλλά και τις απαντήσεις του ερωτώμενου. Η συγκεκριμένη συνέντευξη αποτελείται από ερωτήσεις κλειστού, αλλά κυρίως ανοιχτού τύπου, που επιτρέπουν στον ερωτώμενο να αναπτύξει

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

ένα θέμα ελεύθερα, χωρίς περιορισμούς, ενώ ακόμη μπορεί να αλλάξει η σειρά των ερωτήσεων σύμφωνα με τις απαντήσεις του ερωτώμενου. Ακόμη, δεν υπήρξε καθορισμένος αριθμός ερωτήσεων, γιατί υπήρξε μερικές φορές η ανάγκη να γίνουν κάποιες διευκρινιστικές ερωτήσεις. Ουσιαστικά, μέσω της ημι-δομημένης συνέντευξης η ερευνήτρια μπόρεσε να εμβαθύνει ακόμη περισσότερο στο θέμα της έρευνας (Κοκκίνου, 2020).

Ειδικότερα, στην παρούσα εργασία υλοποιήθηκαν διαδικτυακές συνεντεύξεις σε σύγχρονη μορφή, και πιο συγκεκριμένα μέσω Skype. Αυτού του τύπου οι συνεντεύξεις δίνουν τη δυνατότητα να πραγματοποιείται μία διαδικτυακή συζήτηση σε πραγματικό χρόνο και να δίνεται η πρόσβαση σε παγκόσμιας κλίμακας δείγμα (O'Connor, Madge, Shaw, & Wellens, 2008). Τέτοιου είδους συνεντεύξεις ελαχιστοποιούν τη γεωγραφική απόσταση, έχουν μικρό κόστος και δύνανται να συμμετέχει μία ποικιλία ατόμων (Brondani, MacEntee, & O'Connor, 2011). Ακόμη, οι συνεντεύξεις μέσω Skype μπορεί να γίνου συναρπαστικές διότι τόσο ο ερευνητής όσο και ο ερωτώμενος μπορούν να δουν και να επικοινωνήσουν ο ένας με τον άλλον, ενώ την ίδια στιγμή βρίσκονται σε διαφορετική τοποθεσία και ο καθένας παρουσιάζεται από την άνεση του χώρου του (Seitz, 2016).

Επιπλέον, η Hanna (2012) υποστηρίζει ότι οι συνεντεύξεις μέσω Skype δίνουν στα υποκείμενα μία πρόσθετη ελευθερία ως προς τις απαντήσεις τους, δεν νιώθουν τόσο έντονη ντροπή και παραμένουν στον δικό τους προσωπικό χώρο, χωρίς να χρειάζεται να μετακινηθούν στον προσωπικό χώρο του άλλου (Hanna, 2012). Τέλος, οι Deakin και Wakefield (2014) αναφέρουν ότι τόσο για τα υποκείμενα όσο και για τους ερευνητές των συνεντεύξεων μέσω Skype μπορούν να ανταποκριθούν καλύτερα και σε συνεντεύξεις που είναι δια ζώσης.

6.3 Διαδικασία υλοποίησης έρευνας

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2021. Προκειμένου να υλοποιηθεί οι συμμετέχουσες και η ερευνήτρια συνδέθηκαν μέσω Skype και έτσι πραγματοποιήθηκε η συνέντευξη σε πραγματικό χρόνο. Η επιλογή των συμμετεχόντων ήταν τυχαία και προέκυψε ύστερα από επικοινωνία που είχε η ερευνήτρια με τον πρόεδρο της κοινότητας της ενορίας των Ταξιαρχών Μιχαήλ Πανορμίτης του Crows Nest του Σίδνεϊ της Αυστραλίας, κ. Δημήτρη Γκογκολίδη. Η διάρκεια της κάθε συνέντευξης ήταν περίπου 30 λεπτά. Οι συμμετέχουσες ενημερώθηκαν για την παρούσα

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

έρευνα από τον κ. Δημήτρη Γκογκολίδη και εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους να συμμετέχουν σε αυτήν, επικοινωνώντας με την ερευνήτρια με ηλεκτρονικό μήνυμα.

Κατά τη διάρκεια έναρξης της έκαστης συνέντευξης οι συμμετέχουσες ενημερωθήκαν από την ερευνήτρια για τα εξής: «*Αρχικά, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα και να σας ενημερώσω ότι όλα τα στοιχεία της έρευνας είναι άκρως εμπιστευτικά και ανώνυμα και χρησιμοποιούνται μόνο για τους σκοπούς της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας. Η παρούσα έρευνα πραγματοποιείται στο πλαίσιο υλοποίησης της διπλωματικής μου εργασίας στο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας». Επίσης, το υλικό της βιντεοσκόπησης και της ηχογράφησης θα καταστραφεί μετά το πέρας της διαδικασίας. Σκοπός της παρούσας συνέντευξης είναι να διερευνηθεί η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στην διασπορά, η συμβολή των φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί των ελληνόγλωσσων σχολείων».*

Στη συνέχεια οι συμμετέχουσες κλήθηκαν να απαντήσουν στις παρακάτω ερωτήσεις, των οποίων η σειρά μερικές φορές διαφοροποιούταν ή κάποιες άλλες φορές προέκυπταν διαφορετικές ερωτήσεις από τις απαντήσεις των υποκειμένων.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

- 1) Πόσα χρόνια ζείτε στην Αυστραλία;
- 2) Οι γονείς σας πόσα χρόνια ζουν εκεί;
- 3) Γνωρίζετε πώς έφτασαν στην Αυστραλία;
- 4) Στο σπίτι, όταν ήσασταν μικρή, μιλούσατε ελληνικά;
- 5) Σε τι σχολείο φοιτήσατε ως μαθήτρια;
- 6) Παρακολουθούσατε κάπου αλλού μαθήματα ελληνικών;
- 7) Γιατί πήρατε την απόφαση να σπουδάσετε δασκάλα της ελληνικής γλώσσας;
- 8) Εκτός από το σχολείο, ποιοι άλλοι φορείς της διασποράς ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;
- 9) Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο που διδάσκετε;
- 10) Θα μπορούσατε να μας περιγράψετε το πρόγραμμα σπουδών του σχολείου που διδάσκετε;
- 11) Πόσες ώρες διδάσκετε η ελληνική γλώσσα;

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

- 12) Σε ποιο μάθημα ελληνικών οι μαθητές δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον;
- 13) Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε;
- 14) Το ελληνικό κράτος σας παρέχει την απαραίτητη βοήθεια;
- 15) Ποιες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές, ως προς την εκμάθηση της ελληνικής;
- 16) Ποιες αλλαγές θεωρείται ότι θα βελτιώσουν την εκμάθηση της ελληνικής στα σχολεία της διασποράς;

Μετά την ολοκλήρωση της κάθε συνέντευξης η ερευνήτρια τις ευχαριστούσε για τη συμμετοχή τους στην έρευνα και αποχωρούσαν από το Skype.

7. Αποτελέσματα

Δεν υπήρξαν σημαντικές διαφορές, ως προς τις απαντήσεις των δύο συμμετεχουσών. Ο μέσος όρος της ηλικίας τους είναι τα 53 έτη και οι δύο είναι παιδιά δεύτερης γενιάς Ελλήνων μεταναστών. Οι γονείς τους έφτασαν με τον ίδιο τρόπο στην Αυστραλία και οι λόγοι μετανάστευσης ήταν οικονομικοί. Παρατηρείται ότι και στις δύο περιπτώσεις μόνο ο πατέρας εργαζόταν, ως εργάτης, ενώ η μητέρα ασχολιόταν με τα οικιακά και με την ανατροφή των παιδιών. Στο σπίτι, όταν ήταν μικρές αλλά και σήμερα, επιλέγουν να μιλούν με τους γονείς τους την ελληνική γλώσσα, μιας και, όπως αναφέρουν και οι δύο, οι γονείς τους γνωρίζουν τα απολύτως βασικά. Χαρακτηριστικά αναφέρουν πως είχαν πάντοτε τον ρόλο του διερμηνέα, αφού οι γονείς τους δεν μπορούσαν να διαβάσουν έγγραφα γραμμένα στην αγγλική γλώσσα.

Επίσης, οι συμμετέχουσες αναφέρουν ότι μέχρι την στιγμή που πήγαν σχολείο δεν γνώριζαν αγγλικά, μιας και στο σπίτι τους μιλούσαν μόνο ελληνικά. Η φοίτησή τους έγινε σε αγγλικό σχολείο, αλλά πάντοτε παρακολουθούσαν μαθήματα ελληνικής γλώσσας, τα οποία ήταν υπό την μέριμνα της εκάστοτε ενορίας. Τα μαθήματα ήταν απογευματινά, είχαν διάρκεια περίπου τρεις ώρες και διδάσκονταν κυρίως της ελληνική γλώσσα και πολιτισμό, αλλά πάντα η διδασκαλία είχε θρησκευτικό χαρακτήρα, αφού ήταν υπό την μέριμνα της Εκκλησίας.

Σημαντικό δε είναι ότι και οι δύο συμμετέχουσες διδάσκουν την ελληνική γλώσσα, χωρίς να έχουν κάνει σπουδές πάνω σε αυτό το αντικείμενο. Ειδικότερα, είναι

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

απόφοιτοι Αγγλικής Φιλολογίας, αλλά με καμία εκπαίδευση πάνω στη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας. Η διδασκαλία που προσφέρουν στηρίζεται στην προσωπική μελέτη, σχετικά με τον τρόπο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, στις γνώσεις που είχαν από τα μαθήματα που είχαν οι ίδιες παρακολουθήσει ως παιδιά στην ενορία τους και στην εμπειρία.

Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει καμία εξειδίκευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ως προς τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα ελληνόγλωσσα σχολεία. Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών που διδάσκουν τα ελληνικά στα σχολεία της Αυστραλίας, σε ποσοστό περίπου 70%, δεν έχουν καμία ειδίκευση πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Παλαιότερα, υπήρχε μέσω μίας διακρατικής σύμβασης μεταξύ Ελλάδας και Αυστραλίας, με την οποία πήγαιναν Έλληνες εκπαιδευτικοί από την Ελλάδα με τριετή και τεταρτοετή συμβόλαια, με στόχο να διδάσκουν τα ελληνικά στα σχολεία της Αυστραλίας. Πλέον, όπως αναφέρουν και οι δύο συμμετέχουσες, κάτι τέτοιο δεν υπάρχει εξαιτίας των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπισε η Ελλάδα και έπαψε να υφίσταται τα τελευταία 6-7 χρόνια.

Ως προς τους φορείς της διασποράς που προωθούν και διαφυλάττουν την ελληνική γλώσσα και οι δύο συμμετέχουσες τόνισαν τον ρόλο της Εκκλησίας, και όχι υπό την διάσταση της Αρχιεπισκοπής, όσο υπό την διάσταση της ενορίας. Αυτό μάλιστα το στοιχείο, δηλαδή ο ρόλος της Εκκλησίας και κατ' επέκταση της ενορίας, μπορεί να ερμηνεύσει πολλά δεδομένα που αφορούν τη προώθηση της ελληνικής γλώσσας. Και αυτό γιατί, σε κάποιες περιοχές της Αυστραλίας, π.χ. Μελβούρνη η παρουσία των Ελλήνων είναι πολύ έντονη, ενώ στις δυτικές περιοχές η παρουσία τους πλέον είναι μικρή, με απότοκο να μην υπάρχει και η αντίστοιχη μέριμνα από την ενορία για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας. Αξίζει, ωστόσο να αναφερθεί, ότι η Εκκλησία δεν προσφέρει κεφάλαια στις ενορίες για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας. Έχει κάτω από την στέγη της τρία σχολεία στο Σίδνεϊ και πέντε σχολεία στην Μελβούρνη και είναι από το Δημοτικό έως το Γυμνάσιο, μαθαίνοντας τα ελληνικά με τρόπο ισάξιο όπως τα αγγλικά. Αξίζει να αναφερθεί ωστόσο ότι αυτά τα σχολεία δεν θεωρούνται αξιόλογα, δηλαδή δεν έχουν την καλύτερη κατάταξη μεταξύ των σχολείων του Σίδνεϊ. Επομένως, υπάρχει μία φθίνουσα τάση για επένδυση στην ελληνική γλώσσα από τους φορείς της διασποράς.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Ακόμη, στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση υπήρχαν προγράμματα, τα οποία δυστυχώς είναι ελάχιστα έως ανεπαρκή. Παλαιότερα, για παράδειγμα, στα πολυπολιτισμικά κανάλια της Αυστραλίας τα προγράμματα της ελληνικής γλώσσας είχαν διάρκεια 2-3 ώρες την ημέρα. Πλέον αυτό έχει μειωθεί στο ελάχιστο (π.χ. μία φορά την εβδομάδα), επομένως η ελληνική γλώσσα δεν προωθείται όσο θα έπρεπε μιας και δεν έχει κοινό να την ακούσει, αφού τα παιδιά της τρίτης γενιάς δεν την καταλαβαίνουν και οι παππούδες - γιαγιάδες ενδεχομένως έχουν φύγει από τη ζωή. Επιπλέον, μέσω της μουσικής και του χορού προωθείται η ελληνική γλώσσα, αλλά τις περισσότερες φορές, αν όχι όλες όπως αναφέρουν οι συμμετέχουσες, τα νέα παιδιά τραγουδούν ελληνικά τραγούδια χωρίς να καταλαβαίνουν τι λένε. Επιπροσθέτως, και οι δύο συμμετέχουσες συγκλίνουν στο γεγονός ότι το περιβάλλον που ζουν πλέον βασίζεται σε μία άλλη γλώσσα και οι χώροι που μπορούν να μιλήσουν ελληνικά είναι πολύ περιορισμένοι. Συγκεκριμένα, είναι η Εκκλησία και το σπίτι της γιαγιάς και του παππού, με τη διαφορά όμως τα παιδιά της τρίτης γενιάς δεν γνωρίζουν ελληνικά, αφού το περιβάλλον που ζουν δεν είναι ελληνικό και οι φορείς της διασποράς κάνουν ελάχιστες προσπάθειες για να την γνωρίσουν.

Επίσης, όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών των ελληνόγλωσσων σχολείων της Αυστραλίας, και οι δύο συμμετέχουν ανέφεραν ότι πρόκειται για απογευματινά σχολεία, με διάρκεια μαθήματος μιάμισης ώρας μία φορά την εβδομάδα. Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται μία ώρα, ενώ προσπαθούν να αναφέρονται σε σημαντικά ιστορικά γεγονότα (π.χ. 200 χρόνια από την ελληνική επανάσταση), σε σημαντικές θρησκευτικές γιορτές (π.χ. Πάσχα, Παναγίας) και πώς αυτές γιορτάζονται (έθιμα) στην Ελλάδα. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος της ώρας αφιερώνεται στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας με υλικό που ως επί το πλείστον αντλείται από το διαδίκτυο. Διδάσκονται τα γράμματα της ελληνικής αλφαβήτας, ανάγνωση, ορθογραφία και νέο λεξιλόγιο. Σημαντικός αρωγός είναι οι εικόνες, που βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν το περιεχόμενο του μαθήματος. Το μάθημα γίνεται στα αγγλικά, διότι πλέον τα παιδιά της τρίτης δεν γνωρίζουν καθόλου ελληνικά.

Επιπροσθέτως, σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι οι συμμετέχουσες ανέφεραν πως οι δυσκολίες των παιδιών ως προς την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας είναι πολλές. Κυρίως, δε, στάθηκαν στο γεγονός ότι πρόκειται για παιδιά τρίτης γενιάς, που δυστυχώς αν δεν έχουν κάποιον παππού ή γιαγιά, για να τους μιλούν ελληνικά ή να διαβάζουν μαζί τους τις ασκήσεις για το ελληνόγλωσσο σχολείο, είναι γι' αυτά το σχολείο χάσιμο χρόνου. Το σχολείο είναι απογευματινό, με αποτέλεσμα τα παιδιά να είναι κουρασμένα

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

όταν πηγαίνουν εκεί και χωρίς καμία διάθεση για μάθηση. Μάλιστα, επισημάνθηκε ότι πολλές δυσκολίες των παιδιών προκύπτουν από τους ίδιους τους γονείς τους. Και αυτό γιατί, πρόκειται για γονείς δεύτερης γενιάς μεταναστών, οι οποίοι πλέον δεν χρησιμοποιούν τόσο συχνά τα ελληνικά τους, παρά μόνο σε ελάχιστες περιπτώσεις, εργάζονται πολλές ώρες και μεταλαμπαδεύουν στα παιδιά τους το ελληνόγλωσσο σχολείο με την έννοια του «babysitting», χάνοντας έτσι εξ αρχής την αίγλη του αλλά και την αξία του. Απότοκο αυτού είναι τα παιδιά να αδιαφορούν και να μην θέλουν να μάθουν την ελληνική γλώσσα, με τις δυσκολίες τους να γίνονται ακόμη περισσότερες.

Ειδικότερα, τα περισσότερα παιδιά ξεκινούν από το μηδέν, χωρίς καμία γνώση ελληνικής, με τις κυριότερες δυσκολίες τους ως προς το μαθησιακό κομμάτι να εντοπίζονται στους τόνους, στα άρθρα, στην ορθογραφία, στο λεξιλόγιο. Προκειμένου να κατανοήσουν το περιεχόμενο του μαθήματος, επιλέγονται κείμενα από γνωστές ιστορίες, των οποίων το περιεχόμενο οι μαθητές το γνωρίζουν ήδη στην αγγλική γλώσσα, άρα μπορούν πιο εύκολα να το κατανοήσουν στην ελληνική. Όπως ανέφεραν, η παραπάνω πρακτική εφαρμόζεται, μιας και οι μαθητές έχουν πολλές δυσκολίες ως προς τη κατανόηση του περιεχομένου ενός κειμένου, αφού δεν γνωρίζουν το βασικό λεξιλόγιο. Η ελληνική γλώσσα, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε η μία συμμετέχουσα είναι μία «πεθαμένη γλώσσα», η οποία διδάσκεται ως ξένη γλώσσα και έχει φθίνουσα τάση στην κατάταξη των γλωσσών της Αυστραλίας.

Επιπλέον, ως προς τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην Αυστραλία σχετίζονται κυρίως με την εκπαίδευση - κατάρτιση πάνω στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, την παροχή υλικού και τις υποδομές. Ειδικότερα, και οι δύο υποστήριξαν ότι το υλικό που χρησιμοποιούν προέρχεται από την Αμερική, μιας και είναι πιο κοντά στην δική τους γνώση, όσον αφορά την ελληνική γλώσσα. Ενώ χαρακτήρισαν εξαιρετικό το υλικό από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, υποστήριξαν ότι είναι γραμμένο με ελληνική τεχνογνωσία και δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του σημερινού ελληνόγλωσσου σχολείου της Αυστραλίας. Και αυτό γιατί, πρόκειται για υλικό που είναι γραμμένο για ένα δάσκαλο που έχει γεννηθεί στην Ελλάδα και όχι για ένα Ελληνοαυστραλό δάσκαλο, μιας και οι Ελληνοαυστραλοί δεν κατέχουν όλη την επιστημονική γνώση για να κατανοήσουν το περιεχόμενο αυτού του υλικού. Επιπροσθέτως, δεν τους παρέχεται κανένα υλικό ούτε μέριμα για την εκπαίδευση των δασκάλων πάνω στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από το ελληνικό κράτος, αλλά ούτε και από τους φορείς της διασποράς. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αναζητήσουν το υλικό τους και να το

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

προσαρμόσουν στις ανάγκες των μαθητών τους. Τέλος, δεν υπάρχει η κατάλληλη υποδομή στα ελληνόγλωσσα σχολεία. Ως επί το πλείστον συστεγάζονται στις ενορίες, δεν έχουν κανέναν εξοπλισμό, δεν έχουν internet, αλλά εξακολουθεί να γίνεται το μάθημα με τον παραδοσιακό τρόπο.

Τέλος, ανέφεραν ότι είναι αναγκαία η διαφύλαξη της ελληνικής γλώσσας, αν και πλέον, όπως επισήμανε η μία συμμετέχουσα *τα ελληνικά έχουν χάσει την αίγλη τους στον κόσμο*. Είναι απαραίτητο να υπάρξει άμεσα κατάρτιση των εκπαιδευτικών της Αυστραλίας στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και το υλικό να προσαρμοστεί στα δεδομένα της σημερινής Αυστραλίας. Σημαντικός είναι ο εξοπλισμός των σχολείων και η διδασκαλία του μαθήματος της ελληνικής με περισσότερο διαδραστικό τρόπο, προκειμένου να προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών. Επίσης, το ελληνικό κράτος θα μπορούσε να προσφέρει Έλληνες φοιτητές των ελληνικών πανεπιστημίων να κάνουν ανταλλαγή με φοιτητές των παιδαγωγικών τμημάτων της Αυστραλίας, γιατί αυτοί θα έφεραν την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό.

8. Συζήτηση - Συμπεράσματα

Η παρούσα έρευνα είχε ως σκοπό να παρουσιάσει τους φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας, το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν τα σχολεία, έτσι όπως περιγράφεται από εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε ελληνόγλωσσα σχολεία στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας, αλλά ταυτόχρονα τις δυσκολίες των παιδιών, ως προς την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας όσο και των εκπαιδευτικών.

Ειδικότερα, όσον αφορά το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, η παρουσία πλέον των φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού δεν είναι τόσο έντονη όσο παλαιότερα. Σημαντικός είναι ο ρόλος της Εκκλησίας, και συγκεκριμένα των ενοριών, οι οποίες με κάθε μέσο και τρόπο προσπαθούν να προσφέρουν μαθήματα ελληνικής γλώσσας στα παιδιά της τρίτης γενιάς Ελλήνων. Αν και λειτουργούν μερικά σχολεία στην Αυστραλία (Σίδνεϊ, Μελβούρνη), τα οποία είναι κάτω από την "αγκαλιά" της Εκκλησίας, διδάσκοντας τα ελληνικά με τρόπο ισάξιο, όπως τα αγγλικά, εντούτοις δεν θεωρούνται αξιόλογα και δεν έχουν την καλύτερη κατάταξη μεταξύ των σχολείων του Σίδνεϊ. Επομένως, υπάρχει μία φθίνουσα τάση για επένδυση στην ελληνική γλώσσα από τους φορείς της διασποράς.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Επιπλέον, ενώ παλαιότερα η ελληνική γλώσσα υπήρχε παντού, δηλαδή εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση, πλέον οι εφημερίδες έχουν μειωθεί αισθητά και τα προγράμματα ελληνικής γλώσσας σε ραδιόφωνα και τηλεόραση είναι ελάχιστα. Η μουσική είναι ένα στοιχείο που φέρνει τα παιδιά της τρίτης γενιάς κοντά στην ελληνική γλώσσα και την Ελλάδα, αλλά ως επί το πλείστον δεν καταλαβαίνουν τι λένε. Επομένως, φαίνεται ότι οι προσπάθειες των φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης δεν είναι τόσες πολλές όσο παλαιότερα, προκειμένου να προωθήσουν και να διαφυλάξουν την ελληνική γλώσσα. Η στάση αυτή έχει διττό χαρακτήρα. Πρώτον, οι μετανάστες πρώτης γενιάς, οι οποίοι υπήρξαν και οι δημιουργοί αυτών των φορέων σταδιακά πεθαίνουν και δεύτερον τα παιδιά της τρίτης γενιάς μεγαλώνουν σε ένα περιβάλλον που δεν είναι ελληνικό, επομένως δεν χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα στην καθημερινότητά τους, με απότοκο να αδιαφορούν, ώστε να την μάθουν. Η μόνη προσπάθεια προώθησης και διαφύλαξης της ελληνικής γλώσσας γίνεται από την Εκκλησία και κυρίως έχει θρησκευτικό χαρακτήρα.

Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν και με άλλες μελέτες. Συγκεκριμένα, ο Τάμης (2001) σημειώνει ότι αποτελεί απειλή για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση το γεγονός ότι οι ελληνικές εφημερίδες υιοθετούν αυστραλόγλωσσα ένθετα, τα οποία απευθύνονται στη δεύτερη και στην τρίτη γενεά. Ακόμη, όπως αναφέρει ο Τάμης (2001), αν και υπάρχουν ελληνόγλωσσες διαφημίσεις σε κεντρικούς δρόμους του Σίδνεϊ και της Μελβούρνης, η ελληνική γλώσσα δεν απολαμβάνει το ανάλογο κύρος και παραμένει με το γόητρο της γλώσσας μίας εθνοτικής ομάδας της Αυστραλίας. Επιπροσθέτως, υποστηρίζει ότι οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης δεν ανέπτυξαν αρκετούς μηχανισμούς, που να επιτρέπουν τον ανταγωνισμό με άλλες εμπορικές γλώσσες (γαλλικά, κινεζικά). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπήρξαν συνεκτικότητα και συνοχή μεταξύ των φορέων των ελληνόγλωσσων προγραμμάτων, με απότοκο αυτό να ελλοχεύει πολλούς κινδύνους για την ελληνική γλώσσα στη διασπορά.

Ακόμη, όσον αφορά το δεύτερο και τρίτο ερευνητικό ερώτημα, το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν τα συγκεκριμένα σχολεία προσπαθούν να προωθήσουν την ελληνική γλώσσα, τον ελληνικό πολιτισμό και κουλτούρα, αλλά όχι με απόλυτη επιτυχία, ενώ ταυτόχρονα οι δυσκολίες των παιδιών είναι πολλές. Ειδικότερα, οι μαθητές διδάσκονται ως επί το πλείστον Γλώσσα (ανάγνωση, ορθογραφία, λεξιλόγιο), αλλά και Ιστορία και Θρησκευτικά μία φορά την εβδομάδα. Τα Θρησκευτικά αποτελούν ένα από τα βασικά μαθήματα, μιας και τα συγκεκριμένα σχολεία λειτουργούν εξαιτίας των προσπαθειών

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

της Εκκλησίας, και ειδικότερα της ενορίας, στην οποία συστεγάζονται. Ακόμη, το μάθημα γίνεται στα αγγλικά και τα παιδιά μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα ως ξένη γλώσσα. Ωστόσο, οι προσπάθειες αυτές λαμβάνουν χώρα μόνο εντός του σχολείου και με προσωπική εργασία των ίδιων των εκπαιδευτικών, μιας και τα παιδιά τείνουν να αδιαφορούν για την εκμάθησή της, θεωρώντας την χάσιμο χρόνου.

Με τα παραπάνω αποτελέσματα συγκλίνει και ο Τάμης (2001), ο οποίος αναφέρει ότι τα σχολεία με την παρούσα μορφή διδασκαλίας και διάθρωσης του εκπαιδευτικού προγράμματος δεν δύνανται να βοηθήσουν τους μαθητές στην καλλιέργεια των γλωσσικών ικανοτήτων και στην προώθηση της ελληνικής γλώσσας. Αυτό οφείλεται στον μειωμένο χρόνο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, αλλά και στην ασυνεπή παρακολούθηση των μαθημάτων από πλευράς των μαθητών. Αν και οι σχολικές γιορτές και οι προετοιμαστικές διαδικασίες (πρόβες, τραγούδια, χοροί) καλλιεργούν την πολιτιστική σχέση με την Ελλάδα, εντούτοις δεν επιτρέπουν τη σωστή απόκτηση γλωσσικής επίτευξης. Τα ελληνικό απογευματινό σχολείο τείνει να λειτουργεί για πολλούς ως χώρος φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών, χάνοντας έτσι την αίγλη και την αξία της η ελληνική γλώσσα. Και αυτό γιατί, τα ελληνικά πλέον δεν μιλιούνται στο σπίτι, με απότοκο τα παιδιά της τρίτης γενιάς να μην κάνουν εξάσκηση πάνω στη νέα γλώσσα.

Επίσης, όσον αφορά το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί είναι πολλές. Οι δυσκολίες αυτές προέρχονται κυρίως από το γεγονός ότι δεν είναι καταρτισμένοι πάνω στην διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Με άλλα λόγια, διδάσκουν τα ελληνικά χωρίς να έχουν σπουδές πάνω σε αυτό το αντικείμενο και χωρίς καμία επιμόρφωση. Παλαιότερα, μέσω μίας διακρατικής σύμβασης μεταξύ Ελλάδας και Αυστραλίας υπήρχε η δυνατότητα να πάνε στην Αυστραλία Έλληνες εκπαιδευτικοί με τριετή και τεταρτοετή συμβόλαια, με στόχο να διδάσκουν τα ελληνικά στα σχολεία της Αυστραλίας. Πλέον κάτι τέτοιο δεν υπάρχει, εξαιτίας των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπισε η Ελλάδα και έπαψε να υφίσταται τα τελευταία 6-7 χρόνια.

Επιπλέον, δυσκολίες αντιμετωπίζουν και ως προς την εύρεση και τη χρήση του κατάλληλου διδακτικού υλικού διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, αλλά και ως προς τις υποδομές και τον εξοπλισμό των σχολείων που εργάζονται. Ειδικότερα, το υλικό που χρησιμοποιείται προέρχεται από την Αμερική, μιας και κρίνεται ότι ανταποκρίνεται καλύτερα στις μαθησιακές ανάγκες και τα μαθησιακό προφίλ των μαθητών σε σύγκριση

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

με το υλικό που έχει γραφτεί για την Αυστραλία. Και αυτό γιατί, το υλικό που αφορά την Αυστραλία είναι γραμμένο με ελληνική τεχνογνωσία και δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του σημερινού ελληνόγλωσσου σχολείου της Αυστραλίας.

Η έρευνα, ακόμη, κατέληξε στο γεγονός ότι το υλικό που έχει γραφτεί για την Αυστραλία από το Πανεπιστήμιο Κρήτης δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των εκπαιδευτικών που έχουν γεννηθεί στην Αυστραλία. Πρόκειται για υλικό που είναι γραμμένο για ένα δάσκαλο που έχει γεννηθεί στην Ελλάδα, μιας και οι Ελληνοαυστραλοί δεν κατέχουν όλοι την επιστημονική γνώση για να κατανοήσουν το περιεχόμενο αυτού του υλικού. Τέλος, δεν υπάρχει η κατάλληλη υποδομή στα ελληνόγλωσσα σχολεία. Ως επί το πλείστον συστεγάζονται στις ενορίες, δεν έχουν κανέναν εξοπλισμό, δεν έχουν internet, αλλά εξακολουθεί να γίνεται με τον παραδοσιακό τρόπο.

Τα παραπάνω συμφωνούν με την Χατζηδάκη (2013), η οποία υποστηρίζει ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών που καλούνται να διδάξουν την ελληνική γλώσσα παρουσιάζουν στην πλειοψηφία τους σοβαρά προβλήματα γλωσσικής ανεπάρκειας, αν και είναι αρτίως εκπαιδευμένοι ως δάσκαλοι της Αυστραλιανής. Σημειώνει ότι δεν παρέχεται ιδιαίτερη μέριμνα από την ελληνική ομογένεια (φορείς) και το ελληνικό κράτος για την επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού για τη δημιουργία της κατάλληλης προπαιδείας που να διευρύνει τις απαραίτητες εμπειρίες του μέσα στο χώρο της αυστραλιώτικης ελληνικής παροικίας. Ακόμη, ο Τάμης (2001) υπογραμμίζει την έλλειψη προγραμμάτων και βιβλίων προσαρμοσμένων στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών της ελληνικής γλώσσας της Αυστραλίας, αλλά ταυτοχρόνως και υλικού που να μπορεί να το διδάξει ο Ελληνοαυστραλός εκπαιδευτικός που δεν κατέχει την ελληνική τεχνογνωσία και την επιστημονική γνώση του αντικειμένου.

Εν κατακλείδι, προκειμένου να προωθεί και να διαφυλαχθεί η ελληνική γλώσσα στη διασπορά της Αυστραλίας προτείνεται η αναδιαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής των σχολείων της Ομογένειας, μιας και η διατήρηση της εθνικής ταυτότητας συνεπάγεται σωστή εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και ιστορίας. Ειδικότερα, προτείνεται αναβάθμιση του περιεχομένου των σπουδών, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της νέας γενιάς. Ακόμη, αναγκαία κρίνεται η απόσπαση Ελλήνων εκπαιδευτικών στα σχολεία της Αυστραλίας και προώθηση των δίγλωσσων σχολείων και στήριξη των πρωτοβουλιών τους που έχουν αποδειχθεί επιτυχημένα εκπαιδευτικά μοντέλα, όπως είναι τα charter σχολεία στις ΗΠΑ. Απαραίτητη κρίνεται η επαρκή στελέχωση των σχολείων με καταρτισμένο εκπαιδευτικό δυναμικό, ανάλογο υλικό και

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αυτών αλλά και των αποσπασμένων. Επιπροσθέτως, το υλικό πρέπει να δημιουργείται σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες κάθε γεωγραφικής περιοχής και να είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες της τρίτης γενιάς. Μία εξίσου καλή ιδέα προώθησης και διαφύλαξης της ελληνικής γλώσσας θα ήταν η δημιουργία επιμορφωτικών ντοκιμαντέρ υποτιτλισμένων σε γλώσσες που καλύπτουν τον μαθητικό πληθυσμό της Ομογένειας και τα οποία προβάλλουν την ιστορία και τον πολιτισμό μας (Σαραντοπούλου, 2012).

Τέλος, η ελληνική πολιτεία πρέπει να στηρίζει προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών και μαθητών για όλες τις χώρες όπου υπάρχουν πανεπιστήμια με ελληνικά τμήματα. Ανάλογα προγράμματα με το «Έρασμος» μπορούν να οργανωθούν και για φοιτητές στην Αυστραλία, ύστερα από υπογραφή μορφωτικών συμφωνιών με τα αντίστοιχα πανεπιστήμια του εξωτερικού. Επίσης, μπορεί να δημιουργηθεί ένα δίκτυο επικοινωνίας όλων των εκπαιδευτικών φορέων και ιδρυμάτων των ομογενών για επικοινωνία, συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων. Στόχος της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στον ελληνισμό της διασποράς δεν θα πρέπει να η διατήρηση μικρών εθνικών εστιών που να έχουν μόνιμα τα βλέμματά τους στραμμένα στην Ελλάδα. Στόχος πρέπει να είναι η διδασκαλία της γλώσσας για την επιτυχία των σκοπών για τους οποίους διδάσκεται (επικοινωνία, σπουδές, εμπόριο, τουρισμός, πλουραλισμός κ.λπ.) αλλά κυρίως η σύνδεση των ατόμων αυτών με τις ρίζες τους. Στόχος ακόμη πρέπει να είναι άτομα από άλλους πολιτισμούς και γλώσσες να γίνουν κοινωνοί του ελληνικού πολιτισμού, έτσι ώστε μέσα από αυτή την καλλιέργεια να επιτευχθεί η κατανόηση, η συνεργασία, η αλληλοεκτίμηση και η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων ανεξάρτητα από την εθνική και πολιτισμική τους ταυτότητα (Χατζηπαγιωτίδη, 2005).

Ανακεφαλαιωτικά, τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας συμφωνούν με άλλες μελέτες που έχουν γίνει και αφορούν την ελληνική γλώσσα στη διασπορά και τις προσπάθειες των φορέων για την προώθηση και την διαφύλαξή της (Τάμης, 2001· Χατζηδάκη, 2013). Επιπλέον, πρόσθεσε ότι η ελληνική γλώσσα αν και είχε παλαιότερα έντονη παρουσία και οι φορείς της διασποράς είχαν αναδείξει την αίγλη της, σταδιακά αυτό έχει φθίνουσα κλίση, με το ενδιαφέρον των παιδιών της τρίτης γενιάς στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας να είναι φανερά μειωμένο.

Η παρούσα έρευνα συνεισφέρει στην υπάρχουσα βιβλιογραφία για τον ρόλο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στα σχολεία της διασποράς, με στόχο την προώθηση και την διαφύλαξη της ελληνικής γλώσσας. Μέχρι τώρα λίγες έρευνες έχουν εξετάσει αυτό

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

το ζητούμενο μέσω συνεντεύξεων με εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στα ελληνόγλωσσα σχολεία του Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Το κύριο πλεονέκτημα της παρούσας εργασίας είναι ότι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι διδάσκουν στα ελληνόγλωσσα σχολεία, μας μεταφέρουν τις εμπειρίες τους, το πρόγραμμα σπουδών των σχολείων, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και την ανεπάρκεια των φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης να στηρίζουν έμπρακτα τα ελληνόγλωσσα σχολεία. Ακόμη, μας μεταφέρουν τους φόβους και τις ανησυχίες τους, ότι μέσα στα επόμενα 20 χρόνια η ελληνική γλώσσα θα έχει χαθεί από την Αυστραλία και ότι η αίγλη και το γόητρο της ελληνικής γλώσσας στον παγκόσμιο χάρτη σταδιακά χάνεται.

Περιορισμοί της έρευνας

Αρχικά, η συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα και τα αποτελέσματά της πιθανώς να μην είναι παρόμοια και για άλλα πολιτισμικά πλαίσια. Για παράδειγμα σε διάφορα πολιτισμικά πλαίσια ο ρόλος ορισμένων από τα μέρη της αυτοεκτίμησης (self-esteem) διαφοροποιείται ανάλογα με τη συλλογικότητα ή την ατομικότητα την οποία εμφανίζει ο πολιτισμός ο οποίος εξετάζεται κάθε φορά (Schmitt & Allik, 2005). Ακόμη, η αναζήτηση σημαντικών αποτελεσμάτων μπορεί να είναι σχετικά δύσκολη, λόγω της ανομοιογένειας των χαρακτηριστικών των ατόμων του δείγματος και του σχετικά μικρού δείγματος της παρούσας εργασίας. Επομένως, τα ευρήματά της συγκεκριμένης έρευνας δεν μπορούν να γενικευτούν. Επίσης, οι συμμετέχουσες ήταν μόνο γυναίκες, οι οποίες είχαν περίπου την ίδια ηλικία. Ενδεχομένως, αν το δείγμα περιελάμβανε και άνδρες ή γυναίκες με χάσμα ηλικίας μεταξύ τους τα αποτελέσματα να διαφοροποιούνταν.

Ακόμη, η συνέντευξη ήταν διαδικτυακή, μέσω Skype, και ενδεχομένως να υπήρξαν τεχνικής και πρακτικής φύσεως ζητήματα. Συγκεκριμένα, και οι δύο συμμετέχουσες δεν ήταν εξοικειωμένες με το περιβάλλον του Skype και δεν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία του. Ακόμη, είχαμε προβλήματα σύνδεσης, με αποτέλεσμα να χαθεί ο ήχος ή να παγώσει η εικόνα για μερικά δευτερόλεπτα. Αυτές οι δυσκολίες ενδεχομένως να δημιούργησαν αισθήματα ανασφάλειας στα υποκείμενα και να επηρέασαν τα αποτελέσματα.

Άλλο ένα πρόβλημα είναι ότι τα υποκείμενα επειδή βρίσκονταν στο περιβάλλον του σπιτιού τους, μερικές φορές η προσοχή τους αποσπώταν εξαιτίας των άλλων υποκειμένων μέσα στο σπίτι (McCoyd & Kerson, 2006). Τέλος, υπάρχει «ο κίνδυνος να

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

χαθούν στοιχεία που περικλείονται στις εκφράσεις του προσώπου, στις παύσεις κατά τη ροή του λόγου, στις εκφράσεις του σώματος, τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημαντικές πληροφορίες, εν συγκρίσει με τη δια ζώσης συνέντευξη» (Seitz, 2016, σ. 230, όπως ανάφ. στο McCoyd & Kerson, 2006).

Περαιτέρω έρευνα - προτάσεις

Η παρούσα έρευνα μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη χρήση διαφορετικών εργαλείων και κλιμάκων για την αναζήτηση περισσότερων αποτελεσμάτων. Ακόμα, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί και σε άλλους πληθυσμούς με διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Περαιτέρω έρευνα μπορεί να πραγματοποιηθεί για την αναζήτηση κι άλλων αποτελεσμάτων. Για παράδειγμα, μελλοντικά μπορεί να ζητηθεί από τα παιδιά να υλοποιήσουν μία άσκηση και, έτσι, να εντοπιστούν και να επισημανθούν οι κυριότερες δυσκολίες των παιδιών, ως προς την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας με τη χρήση των δικών τους γραπτών. Ενδεχομένως, θα μπορούσε να υπάρξει η απαιτούμενη επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς, και έπειτα από ένα εύλογο χρονικό διάστημα να εξεταζόταν κατά πόσο οι δυσκολίες τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών έχουν βελτιωθεί.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Γεωργίου, Φ. (2018). *Η παρουσία της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Αυστραλία: Μία συνεχής Σταυροαναστάσιμη πορεία*. Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου 2022, από <https://enromiosini.gr/apodhmos-ellhnismos/%e1%bc%a1-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%bf%cf%85%cf%83%ce%af%ce%b1-%cf%84%e1%bf%86%cf%82-%e1%bd%80%cf%81%ce%b8%ce%bf%ce%b4%cf%8c%ce%be%ce%bf%cf%85/>
- Γκαλίτσαγια, Β. (2018). *Το φαινόμενο της διαρροής εγκεφάλων (Brain Drain) και οι επιπτώσεις του στην οικονομία* (Μεταπτυχιακή εργασία). Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.
- Δαμανάκης, Μ. (2010). *Ταυτότητες και Εκπαίδευση στη Διασπορά*. Αθήνα: Gutenberg,.
- Διαλεκτόπουλος, Θ. (2016). *Ελληνική Γλώσσα και Ταυτότητα στην Διασπορά - Ελληνική Διασπορά*. Ανακτήθηκε 29 Οκτωβρίου 2021, από <https://enromiosini.gr/arthrografia/%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b7%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%b7-%ce%b3%ce%bb%cf%89%cf%83%cf%83%ce%b1-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%cf%84%ce%b1%cf%85%cf%84%ce%bf%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1-%cf%83%cf%84%ce%b7-%ce%b4%ce%b9%ce%b1/>
- Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας* (ηλεκτρ. βιβλ.). Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2022 , από <http://hdl.handle.net/11419/5826>.
- Καναράκης, Γ. (2007). *Η θεατρική δημιουργία των Ελλήνων στην πολυπολιτισμική Αυστραλία. Στο Θέατρο, Διασπορά και Εκπαίδευση*. Ρέθυμνο: Ε.ΔΙ.ΑΜ.ΜΕ.
- Κόκκινου, Α. (2020). *Ποιοτική έρευνα: Η συνέντευξη ως μέσο ποιοτικής έρευνας*. Λέσβος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Κοτζιάς, Ν. (1998). Η θεωρία της διασποράς και της μετανάστευσης (εννοιολογική αποσαφήνιση) και η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο Τ. Χουρχούλη & Μ.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

- Γουρνιαζάκη (επιμ.), *Ο Ελληνισμός της Διασποράς*, 5-8 Ιουλίου 1996 (σσ. 15-41). Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη.
- Κρασανάκης, Α. (2008). *Η αξία και η παγκόσμια προσφορά της Ελληνικής γλώσσας και της Ελληνικής γραφής*. Ανακτήθηκε 22 Οκτωβρίου 2021, από http://afipnisiel.blogspot.com/2012/02/blog-post_4585.html.
- Λαγουμιντζής, Γ., Βλαχόπουλος, Γ., & Κουτσογιάννης, Κ. (2015). *Μεθοδολογία της έρευνας στις επιστήμες υγείας* (ηλεκτρ. βιβλ.). Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε 10 Ιανουαρίου 2022 , από <http://hdl.handle.net/11419/5356>.
- Ντουμάνης, Ν. (2004). Οι Έλληνες της Αυστραλίας. Στο R. Clogg (επιμ.), *Η Ελληνική Διασπορά στον 20ό Αιώνα* (σσ. 119-167). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπαηρακλής, Α. (2018). *Έλληνες της Αυστραλίας*. Ανακτήθηκε 2 Νοεμβρίου, από <https://enromiosini.gr/apodhmos-ellhnismos/%e1%bc%95%ce%bb%ce%bb%ce%b7%ce%bd%ce%b5%cf%82-%cf%83%cf%84%ce%ae%ce%bd-%ce%b1%e1%bd%90%cf%83%cf%84%cf%81%ce%b1%ce%bb%ce%af%ce%b1/>
- Σαραντοπούλου, Ο. (2012). *Προτάσεις για την αναμόρφωση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ομογένεια*. Ανακτήθηκε 19 Ιανουαρίου 2022 , από <https://enromiosini.gr/arthrografia/protaseis-gia-tin-anamorfwsi-tis-ellinoglwssis-ekpaideusis-stin-omogeneia/>
- Τάμης, Α. (2012). *Ελληνισμός της Αυστραλίας: Εγκατάσταση, ωρίμανση, μετεξέλιξη*. Στο Κόντης Α-Τάτσης Ν.(επιμ). *Η Ελληνική διασπορά στην Αυστραλία* (σσ. 27-70). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.
- Τάμης, Α. (2006). *Οι Έλληνες της Λατινικής Αμερικής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Τάμης, Α., Γκογκίδης, Π., Κατσιγιάννη, Κ., Κυπριανού, Κ., Γλάρου, Ε. & Νάζου, Π. (2004). *Από τη ζωή των Ελλήνων στην Αυστραλία*. Ρέθυμνο: Ε.ΔΙ.ΑΜ.ΜΕ. Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου 2022 , από http://www.ediamme.edc.uoc.gr/diaspora/index.php?option=com_content&view

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

[=article&id=171:apo-ti-zoi-ton-ellinon-stin-australia&catid=114&Itemid=587&lang=el](#)

Τάμης, Α. (2001). Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία. *Η σημερινή κατάσταση της Ελληνικής*. Ρέθυμνο: Ε.ΔΙ.ΑΜ.ΜΕ. Ανακτήθηκε 19 Ιανουαρίου 2022, από file:///C:/Users/user/Downloads/ellhnoglwssh_ekp._australia1.pdf

Τάμης, Α. (2000). *Η Ιστορία των Ελλήνων της Αυστραλίας, τόμος II*. Victoria: Ellinikon Press.

Τσιανίκας, Μ. (2009). *Το ελληνικό στοιχείο του Ρίβερλαντ*. Adelaide: The Flinders University of South Australia.

Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, Β. (2018). *Η Ελληνική Διασπορά*. Ανακτήθηκε 1 Νοεμβρίου 2021, από <https://enromiosini.gr/apodhmos-ellhnismos/%ce%b7-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b7%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%ae-%ce%b4%ce%b9%ce%b1%cf%83%cf%80%ce%bf%cf%81%ce%ac/>

Χαλός, Γ. (2017). Αυστραλιανή απογραφή: Πόσοι είναι οι Έλληνες στην Αυστραλία;. *Oichalialive*. Ανακτήθηκε 18 Νοεμβρίου 2021, από <https://oichalialive.gr/%CE%B1%CF%85%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%AE-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE-%CF%80%CF%8C%CF%83%CE%BF%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%BF%CE%B9-%CE%AD/>

Χατζηδάκη, Α. (2015). Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη και ως ξένη στη διασπορά – Εκπαιδευτικές δράσεις και νέα δεδομένα. Στο Ε. Σκούρτου, Β. Κούρτζη-Καζούλλη (Επιμ.), *Διγλωσσία και Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας* (σσ.70-95). Αθήνα: Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βιβλία. Ανακτήθηκε 4 Ιανουαρίου 2022, από <file:///C:/Users/user/Downloads/49733699.pdf>

Χατζηδάκη, Α. (2013). Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά. Στο *Πρακτικά 7ου Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8-10 Νοεμβρίου 2013. Αθήνα:

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Ανακτήθηκε 19 Ιανουαρίου 2022, από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/741/753>

Χατζηπαναγιωτίδη, Α. (2005). Ελληνική γλώσσα & απόδημος Ελληνισμός, στο: *Δίκτυο Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης: Πρακτικά 3ης Γενικής Συνέλευσης Ελλήνων Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης*, 2-3 Δεκεμβρίου 2005. Ανακτήθηκε 19 Ιανουαρίου 2022, από https://inioxos.gr/wp-content/uploads/2017/12/10_2_xatzipanagiotidou.pdf

Ξενόγλωσση

Ballesteros, B., & Mata-Benito, P. (2018). *The Inner Process of Collective Interpretation in Qualitative Research*. *The Qualitative Report*, 23 (1), 168-183.

Brondani, M. A., MacEntee, M. I., & O'Connor, D. (2011). Email as a data collection tool when interviewing older adults. *International Journal of Qualitative Methods*, 10 (3), 221-230.

Brubaker, R. (2005). "The 'diaspora' diaspora". *Ethnic and Racial Studies*, 28 (1), pp. 1-19. Ανακτήθηκε 22 Οκτωβρίου 2021, από doi: [10.1080/0141987042000289997](https://doi.org/10.1080/0141987042000289997)

Canagarajah, S. & Silberstein, S. (2012). "Diaspora Identities and Language". *Journal of Language, Identity and Education*, 11, 81-84. Ανακτήθηκε 22 Οκτωβρίου 2021, από doi: [10.1080/15348458.2012.667296](https://doi.org/10.1080/15348458.2012.667296)

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας* (Σ. Κυρανάκης Μτφρ.). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cohen, R. (2003). *Παγκόσμια Διασπορά*. Στο Τ. Πλυτά (μτφρ.). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Deakin, H., & Wakefield, K. (2014). Skype interviewing: Reflections of two PhD researchers. *Qualitative research*, 14 (5), 603-616.

Hanna, P. (2012). Using internet technologies (such as Skype) as a research medium: A research note. *Qualitative Research*, 12 (2), 239-242.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

- Hirschon, R. (2004). Η ταυτότητα και το ελληνικό κράτος: Μερικά εννοιολογικά ζητήματα και παράδοξα. Στο R. Clogg (επιμ.), *Η Ελληνική Διασπορά στον 20ό Αιώνα* (σσ. 287-323). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Hughes, C. (2012). *Qualitative and quantitative approaches*. Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2022, από <http://tinyurl.com/bmztxp8>
- Eisner, E. W. (2017). *The enlightened eye: Qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. Teachers College Press.
- Korma, L. (2017). "The historiography of the Greek Diaspora and migration in the twentieth century". *Historein*, 16 (1-2), 47-73. Ανακτήθηκε 22 Οκτωβρίου 2021, από doi:<http://dx.doi.org/10.12681/historein.8778>
- McCoyd, J. L., & Kerson, T. S. (2006). Conducting intensive interviews using email: A serendipitous comparative opportunity. *Qualitative Social Work*, 5 (3), 389-406.
- O'Connor, H., Madge, C., Shaw, R., & Wellens, J. (2008). Internet-based interviewing. *The Sage handbook of online research methods*, 271-289.
- Seitz, S. (2016). Pixilated partnerships, overcoming obstacles in qualitative interviews via Skype: A research note. *Qualitative Research*, 16 (2), 229-235.
- Schmitt, D. P., & Allik, J. (2005). Simultaneous Administration of the Rosenberg Self-Esteem Scale in 53 Nations: Exploring the Universal and Culture-Specific Features of Global Self-Esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89 (4), 623–642. doi:10.1037/0022-3514.89.4.623
- Tamis, A. (2009). *Greek migration and settlement in Oceania*. In K. Loukeris, & K. Petrakis (Eds). *The roads of the Greeks*, 414-473. Athens: Polaris Publishing.
- Tamis, A. (2005). *The Greeks in Australia*. New York: Cambridge University Press.

Ιστοσελίδες

- Οι πλουσιότεροι Έλληνες της Αυστραλίας*. Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου 2021, διαθέσιμο στο <https://www.elines.com/good-news/13708-oi-plousioteroi-elines-tis-australias/>
- https://www.greekcommunity.com.au/gocmv_public/, Ανακτήθηκε 19 Νοεμβρίου 2021

**Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ
της Αυστραλίας**

<http://home.it.net.au>, Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου 2022.

https://www.greekcommunity.com.au/gocmv_public/, Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου 2022.

Παράρτημα

ΠΡΩΤΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΑ

1) Πόσα χρόνια ζείτε στην Αυστραλία;

Εγώ γεννήθηκα στην Αυστραλία, κι έτσι τα χρόνια είναι 54 εδώ στην Αυστραλία. Είμαι, δηλαδή, παιδί δεύτερης γενιάς μεταναστών.

2) Οι γονείς σας πόσα χρόνια ζουν εκεί;

Ο πατέρας μου ζει στην Αυστραλία 60 χρόνια και η μαμά μου 56 χρόνια.

3) Γνωρίζετε πώς έφτασαν στην Αυστραλία;

Ήταν μετανάστες και οι δύο, μιας και τα οικονομικά ήταν λίγο δύσκολα στην Ελλάδα. Με λίγα λόγια, η συνηθισμένη ιστορία και προπάντων για τις γυναίκες ήταν ακόμη πιο δύσκολα γιατί δεν είχαν προίκα. Η μαμά μου ήταν ορφανή, δεν υπήρχε λύση στο θέμα αυτό και έτσι βρέθηκε στην Αυστραλία.

4) Στο σπίτι, όταν ήσασταν μικρή, μιλούσατε ελληνικά;

Ναι, γιατί οι γονείς μας δεν μιλούσαν αγγλικά και ακόμη όταν βρισκόμαστε με τους γονείς ελληνικά τους μιλάμε.

5) Οι γονείς σας δεν μιλούν αγγλικά;

Μιλούν τα πολύ βασικά για να μπορούν να κάνουν τις δουλειές τους, αλλά με δυσκολία και ό,τι κρατικά έγγραφα τους έρχονται, χαρτιά, έγγραφα γιατρών εμείς τους τα διαβάζουμε, τους κάνουμε το translation.

6) Και πού εργάστηκαν οι γονείς σας όταν πήγαν στην Αυστραλία;

Ο πατέρας μου εργάστηκε στις διάφορες επιχειρήσεις, δηλαδή factories τα περισσότερα, ενώ ήταν τεχνίτης απ' την Ελλάδα, ήταν μαραγκός αλλά σε οικοδομές και τέτοιες δουλειές έκανε, που πάντοτε βρισκόταν με άλλους Έλληνες. Η μαμά δούλεψε για πολύ λίγο καιρό ως μοδίστρα σε ένα εργοστάσιο που ράβανε πουκάμισα, αλλά μετά έφτιαξε την οικογένειά της και ο πατέρας προτίμησε να σταματήσει και να κάθεται σπίτι με μας.

7) Σε τι σχολείο φοιτήσατε ως μαθήτρια;

Τότε δεν υπήρχαν δίγλωσσα κολέγια, όπως υπάρχουν τώρα και απλώς πηγαίναμε στο δημοτικό σχολείο του κράτους.

8) Επομένως διδαχθήκατε την αγγλική γλώσσα όχι την ελληνική;

Ναι ναι όλα τα μαθήματα ήταν στην αγγλική γλώσσα αλλά πηγαίναμε στο ελληνικό σχολείο.

9) Άρα παρακολουθούσατε και μαθήματα ελληνικών;

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Ναι ναι παρακολουθούσαμε μαθήματα στην ενορία του Αγίου Σπυρίδωνα στο Crows Nest του Σίδνεϊ της Αυστραλίας και πηγαίναμε τότε, γιατί ήταν πάρα πολλά παιδιά και όλοι οι γονείς ήθελαν τα παιδιά τους να πηγαίνουν και να μάθουν τη γλώσσα τους, μιας και οι περισσότεροι ήταν μετανάστες. Ήταν πολύ σπάνιο να βρεις δεύτερης γενεάς μετανάστη τότε και ειδικότερα στο Σίδνεϊ. Πήγα μέχρι την τρίτη γυμνασίου τρεις φορές την εβδομάδα στο ελληνικό σχολείο το απόγευμα. Σε άλλα σχολεία γίνονταν τα μαθήματα τα Σαββατοκύριακα, εκεί συνήθως τα μαθήματα ήταν από τις 9-12 π.μ. τρεις ώρες μαζεμένες δηλαδή. Εμείς πηγαίναμε τρεις με πεντέμισι τρεις φορές την εβδομάδα, Δευτέρα - Τετάρτη και Παρασκευή.

10) Τι μαθήματα κάνατε στο ελληνικό σχολείο;

Κάθε Δευτέρα και Τετάρτη κάναμε Γλώσσα, δηλαδή ανάγνωση, αντιγραφή, ορθογραφία και γραμματική και την Παρασκευή κάναμε συνήθως μία φορά αρχαία Ιστορία και μία Γεωγραφία. Όποια παιδιά ήθελαν να κάνουν χορούς πήγαιναν σε σχολεία που είχαν οι περισσότεροι σύλλογοι και οι ενορίες. Δυστυχώς, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες δεν μάθαμε καθόλου.

11) Γιατί πήρατε την απόφαση να σπουδάσετε δασκάλα της ελληνικής γλώσσας;

Η αλήθεια είναι ότι δεν σπούδασα δασκάλα της ελληνικής. Σπούδασα, όμως, δασκάλα και τότε ο σύζυγός μου ήταν ο ιερέας στην ενορία του Ταξιάρχη, έφυγε μια δασκάλα ξαφνικά και με έβαλε εκεί. Τους είπα μα δεν έχω σπουδάσει, μέχρι την πρώτη γυμνασίου έχω φοιτήσει σε ελληνικό σχολείο και μου είπαν θα κάνεις στα μικρά παιδιά. Εγώ θυμόμουν τα βιβλία, θυμόμουν τη γραμματική και το δέχτηκα. Πλέον δουλεύω εκεί 4 χρόνια. Το δίπλωμά μου είναι στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας και με βάση την εμπειρία μου και τις γνώσεις μου διδάσκω την ελληνική γλώσσα.

12) Εκτός από το σχολείο, ποιοι άλλοι φορείς της διασποράς ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Κυρίως η Εκκλησία και διάφορες αδελφότητες, π.χ. Συμιακή αδελφότητα. Τις ειδήσεις δεν μπορούν να τις παρακολουθήσουν, μιας και η γενιά πλέον μιλάει πολύ γρήγορα με αποτέλεσμα τα παιδιά να μην μπορούν να τις παρακολουθήσουν. Η μουσική πολλές λειτουργεί βοηθητικά, αλλά τις περισσότερες φορές τραγουδούν χωρίς να καταλαβαίνουν τι λένε, αλλά βοηθάει πολύ γιατί υπάρχουν πολλά παιδιά που τους αρέσει η μουσική και αγαπάνε την ελληνική γλώσσα και την μουσική της. Επίσης, ο ελληνικός χορός και μάλιστα πολλά παιδιά αγαπούν εξαιτίας του χορού συγκεκριμένα στην Ελλάδα, ακόμη κι αν μην έχουν πάει ποτέ. Επίσης, τα τρία δίγλωσσα κολέγια του Σίδνεϊ, διοργανώνουν κάθε χρόνο ταξίδι στην Ελλάδα για τα παιδιά και τα πάνε σε διάφορα μέρη και έτσι

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

καταλαβαίνουν και την κουλτούρα περισσότερο. Προσωπικά στα δικά μου παιδιά όταν ήταν μικρά τους έβαζα μεταγλωττισμένες ταινίες του Disney για να ακούνε τα ελληνικά, αλλά μιλούσα στα παιδιά ελληνικά, εκτός από το σχολείο. Έτσι, κάπως έμαθαν κι εκείνα. Γενικά, όμως δεν υπάρχουν πολλά μέρη που μπορείς να μιλήσεις ελληνικά, περιορίζεται μόνο στις προσπάθειες της Εκκλησίας και των γονέων, πλέον των παππούδων. Το περιβάλλον που ζούμε είναι σε άλλη γλώσσα

13) Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο που διδάσκετε;

Είναι μόνο δημοτικό, δεν έχουμε Γυμνάσιο. Είναι περίπου 60 παιδιά, είναι γενικά πολύ μικρό σχολείο το δικό μας.

14) Θα μπορούσατε να μας περιγράψετε το πρόγραμμα σπουδών του σχολείου που διδάσκετε;

Το μάθημα γενικά είναι πολύ συμπιεσμένο, μιας και η διάρκειά του είναι μόνο μία ώρα και τρία τέταρτα. Είναι δηλαδή από τις τέσσερις μέχρι τις έξι, με δεκαπέντε λεπτά διάλειμμα. Είναι απογευματινό σχολείο, μια φορά την εβδομάδα. Οι περισσότεροι που κατοικούν στο συγκεκριμένο προάστιο είναι δεύτερης και τρίτης γενιάς μετανάστες, δεν μιλούν στα σπίτια τους ελληνικά σχεδόν καθόλου και είναι τυχεροί αν έχουν γιαγιά και παππού για να τους βοηθούν με τα μαθήματα. Άλλωστε είμαστε χαμένοι. Ούτε άρθρα γνωρίζουν αυτά τα παιδιά, ούτε λεξιλόγιο έχουν, μιας και για τα περισσότερα ξεκινάμε από το μηδέν.

15) Πόσες ώρες διδάσκετε η ελληνική γλώσσα;

Η ελληνική ουσιαστικά διδάσκεται μία ώρα και ένα τέταρτο και προσπαθούμε να μιλήσουμε για όλα. Για παράδειγμα, φέτος μιλήσαμε λιγάκι για τα 200 χρόνια από την ελληνική επανάσταση γιατί στα μικρά παιδιά δεν μπορείς να πεις πολλά πράγματα, τους διδάσκουμε λίγα θρησκευτικά, τους μιλάμε για τις μεγάλες γιορτές γιατί στην εκκλησιά θα ακούσουν ελληνικά, αλλά η περισσότερη ώρα αφιερώνεται στη γλώσσα. Χρησιμοποιούμε ένα βιβλίο του Παπαλοΐζου, αλλά είναι ένα βιβλίο με αμερικάνικη φιλοσοφία και εμείς δεν είμαστε στην Αμερική. Δηλαδή δεν μπορούμε να λέμε τα Χριστούγεννα πώς γίνονται τον χειμώνα γιατί εδώ τα Χριστούγεννα είναι καλοκαίρι. Ακόμη, το υλικό του Ε.ΔΙ.ΑΜ.ΜΕ δεν το χρησιμοποιούμε εμείς, το χρησιμοποιούν κυρίως οι δάσκαλοι που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα γιατί τα ελληνικά τους είναι καλύτερα από τα δικά μου. Είναι ξαναλέω ένα εξαιρετικό υλικό, το οποίο όμως δυστυχώς δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες ενός δασκάλου που έχει γεννηθεί στην Αυστραλία και έχει σπουδάσει τη διδασκαλία της αγγλικής και όχι της ελληνικής γλώσσας. Για εμένα που είναι αυστραγεννημένη είναι πολύ δύσκολο να τα διαβάσω, αν και είναι εξαιρετικό πρόγραμμα, γιατί δεν έχω τη γλώσσα την

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

επιστημονική να τα κατανοήσω. Δηλαδή μου είναι πολύ δύσκολο να κατανοήσω ένα κείμενο με διδακτικές πρακτικές που είναι γραμμένο στα ελληνικά, γιατί δεν κατακτήσει αυτήν την επιστημονική γλώσσα. Για παράδειγμα εγώ μπορώ να παρακολουθήσω στο ιντερνέτ, στο *printerest* διάφορες ασκήσεις να δω πώς τις έχουν κάνει, παίρνω κι εγώ ιδέες για τα παιδιά και μάλιστα κάνουμε πολλά στο *laptop* με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ένα μειονέκτημα του σχολείου είναι ότι δεν έχει ιντερνέτ, πρέπει οι ίδιες οι δασκάλες να βάλουν τα θρανία, τις καρέκλες, να φέρουν τον πίνακα, δεν έχουμε δικό μας χώρο σαν σχολείο. Οι δασκάλες γράφουμε στον πίνακα ή τα τυπώνουμε.

16) Σε ποιο μάθημα ελληνικών οι μαθητές δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον;

Τα θρησκευτικά τους αρέσουν πολύ γιατί τα διδάσκονται και στις δύο γλώσσες, δηλαδή προσπαθώ να τους τα λέω και στις δύο γλώσσες. Για να καταλάβετε το μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος γίνεται στα αγγλικά για να καταλάβουν το περιεχόμενο και μετά τους κάνω μετάφραση στα ελληνικά. Π.χ. όταν μαθαίναμε τα επίθετα, τους ανέφερα αρχικά το όνομα επίθετα και δεν είχαν καταλάβει τίποτα. Όταν όμως τους είπα *adjectives*, επειδή τα γνωρίζουν στα αγγλικά άρχισαν να λένε διάφορα επίθετα, π.χ. μικρό, μεγάλο, όμορφο. Αλλά μετά προκύπτουν οι δυσκολίες τους με άρθρα γιατί αυτά τα παιδιά δεν μιλούν τη γλώσσα στο σπίτι τους, όποτε δεν έχουν και την πείρα να χρησιμοποιούν τα άρθρα, π.χ. θα πουν μικρή σπίτι. Γι' αυτό χρειάζεται πείρα για να μπορέσουν να τα κατανοήσουν και να τα χρησιμοποιούν.

17) Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε;

Μία δυσκολία είναι ότι θα ήθελα και εμένα κάποιος να με εκπαιδεύσει να μάθω τα περισσότερα, γιατί τα ελληνικά που μιλάτε τώρα εσείς στην Ελλάδα δεν είναι ίδια με τα ελληνικά που μιλάω εγώ. Εγώ ξέρω τα ελληνικά του '60 και του '50, υπάρχουν πολλές λέξεις που ούτε οι γονείς μας ούτε εμείς τις ξέρουμε γιατί η γλώσσα είναι ζωντανό πράγμα και έχει αλλάξει. Επίσης, οι λέξεις διαρκώς αλλάζουν, άλλοτε το αυγό το γράφαμε με υ, μετά με β, συνεχώς αλλάζει και εμείς δεν προλαβαίνουμε τις αλλαγές. Ακόμη, δεν έχουμε υλικό, δηλαδή δεν βρίσκουμε υλικό για να διαβάσουμε μία ιστορία στα παιδιά στα ελληνικά. Είναι λίγα τα μαγαζιά που πουλάνε τέτοια βιβλία. Επίσης, για ένα παιδί που πάει Β' Δημοτικού στο αγγλικό σχολείο, το υλικό που θα του δώσουμε στο ελληνικό σχολείο αφορά ένα νήπιο, άρα πρέπει να πέσουμε σε χαμηλότερο επίπεδο. Εγώ για παράδειγμα τους διαβάζω ένα κείμενο στα αγγλικά και μετά τους το μεταφράζω στα ελληνικά. Μας βοηθούν πολύ οι εικόνες, αλλά προσπαθώ να βρω ένα βιβλίο που το ξέρουν πολύ καλά στα αγγλικά, για να μην μπερδευτούν, να ξέρουν τι γίνεται και έτσι τις αγγλικές λέξεις να μπορούν να τις συνδέσουν πιο εύκολα με τις ελληνικές. Επίσης, τα

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

ελληνικά σχολεία πλέον είναι ελάχιστα και συστεγάζονται με τις εκκλησίες. Τα διατηρούν οι ενορίες των εκκλησιών και δυστυχώς δεν διαθέτουν τον αναγκαίο εξοπλισμό, π.χ. δεν έχουν wifi, άρα δεν μπορείς να χρησιμοποιήσεις computer, δεν μπορείς να κάνεις πολλά πράγματα.

18) Το ελληνικό κράτος σας παρέχει την απαραίτητη βοήθεια;

Παλαιότερα, ίσως ήταν λίγο καλύτερα γιατί παίρναμε όλα τα βιβλία, δηλαδή γραμματική, ιστορία, όλα έρχονταν από την Ελλάδα. Τώρα εμείς φροντίζουμε και βρίσκουμε βιβλία από κει που μπορούμε και έχουν κείμενα που μπορούν να καταλάβουν και τα παιδιά. Δηλαδή απλά κείμενα. Αλλά δυστυχώς ως επί το πλείστον το υλικό είναι από την Αμερική. Θα βοηθούσε αν μας έκαναν μία εκπαίδευση για τις δασκάλες, να διδάσκουμε καλύτερα τα ελληνικά και να υπάρχει διαθέσιμο αυτό το υλικό.

19) Ποιες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές, ως προς την εκμάθηση της ελληνικής;

Οι δυσκολίες τους είναι πάρα πολλές, γιατί πλέον δεν μιλιούνται τα ελληνικά στο σπίτι. Δεν μπορούν να γράψουν τα γράμματα με ευκολία, π.χ. το γ, είναι πάρα πολύ δύσκολο γι' αυτά τα παιδιά, μπερδεύουν τα γράμματα με το λατινικό αλφάβητο γιατί κάποια μοιάζουν με την αγγλική, τα δυσκολεύουν οι τόνοι. Αλλά οι πιο πολλές δυσκολίες προκύπτουν εξαιτίας του ότι δεν την χρησιμοποιούν. Η ελληνική γλώσσα γι' αυτά τα παιδιά είναι σαν πεθαμένη, σαν ξένο σώμα.

20) Ποιες αλλαγές θεωρείται ότι θα βελτιώσουν την εκμάθηση της ελληνικής στα σχολεία της διασποράς;

Χρειαζόμαστε οπωσδήποτε ένα πρόγραμμα που να μας συνδέει με την Ελλάδα σε real time στο ιντερνέτ. Αναγκαία είναι τα μαθήματα για τις δασκάλες, όπως επίσης και το υλικό για να βλέπουμε βιβλία, ιστορίες και τέτοια. Καλό θα ήταν να υπάρξουν περισσότερα σχολεία για το ελληνικό μάθημα γιατί δυστυχώς τα σχολεία μας είναι λίγα. Δηλαδή αναμορφωμένα σχολεία, με εξοπλισμό και το αναγκαίο υλικό. Επίσης, ωραίο θα ήταν αν μπορούσαμε να κάνουμε κι άλλα μαθήματα για τα μικρά π.χ. καλλιτεχνικά, να ζωγραφίζουμε, να φτιάχνουμε κατασκευές γιατί είναι κάτι που αρέσει στα παιδιά. Προσπαθούμε να το κάνουμε συχνά γιατί τους αρέσει. Γιατί έτσι μαθαίνουν νέες λέξεις που δεν τις έχουν δει στο βιβλίο, π.χ. αυτό είναι το ψαλίδι, αυτό είναι το χρώμα κόκκινο.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΑ

1) Πόσα χρόνια ζείτε στην Αυστραλία;

Στην Αυστραλία ζω από τότε που γεννήθηκα, δηλαδή 53 χρόνια.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

2) Οι γονείς σας πόσα χρόνια ζουν εκεί;

Ο πατέρας μου έφτασε ως μετανάστης το 1946 και η μητέρα μου ήρθε το 1967, παντρεμένη πλέον και ως μετανάστρια κι αυτή.

3) Γνωρίζετε πώς έφτασαν στην Αυστραλία;

Έφτασαν με πολλές δυσκολίες. Ο πατέρας μου ήταν εργάτης, έπλενε πιάτα, και σιγά σιγά μπόρεσε και έφτιαξε τα δικά του μαγαζιά. Η μητέρα μου δεν εργάστηκε, ήταν πάντοτε στο σπίτι με σκοπό να μας μεγαλώσει.

4) Στο σπίτι, όταν ήσασταν μικρή, μιλούσατε ελληνικά;

Μέχρι που πήγα σχολείο, δηλαδή σε ηλικία 5 ετών, δεν ήξερα καθόλου αγγλικά, μόνο ελληνικά μιλούσαμε στο σπίτι.

5) Σε τι σχολείο φοιτήσατε ως μαθήτριά;

Δεν υπήρχαν ελληνικά σχολεία, τα δίγλωσσα σχολεία είναι κάτι πολύ νέο. Εγώ πήγα σε αυστραλιανό σχολείο και διδάχθηκα την αγγλική γλώσσα. Την ελληνική γλώσσα την έμαθα κυρίως μέσα στο σπίτι, γιατί αυτή χρησιμοποιούσα και χρησιμοποιώ όταν μιλάω με τους γονείς μου.

6) Παρακολουθούσατε κάπου αλλού μαθήματα ελληνικών;

Κυρίως μαθήματα ελληνικών κάναμε στην εκκλησία, ήδη από το δημοτικό, στην ενορία που ήμαστε και τώρα. Εκεί πήγαινα δύο φορές την εβδομάδα και εκεί κάναμε δύο ώρες μάθημα ελληνικών. Εκεί μας δίδασκαν ιστορία, γλώσσα. Κυρίως όμως ήταν γλώσσα όχι τόσο ο πολιτισμός. Επειδή ήταν ενωμένο με την εκκλησία υπήρχε ένας θρησκευτικός χαρακτήρας. Πλέον υπάρχουν σχολεία που κάνουν ελληνικά σαν ξενόγλωσση γλώσσα και προσφέρεται σε πολλά σχολεία μέχρι και το τέλος του λυκείου.

7) Γιατί πήρατε την απόφαση να σπουδάσετε δασκάλα της ελληνικής γλώσσας;

Εγώ σπούδασα Αγγλική Φιλολογία και Ιστορία. Τον πρώτο χρόνο των σπουδών μου έκανα μαθήματα ελληνικής γλώσσας μέσα στο πανεπιστήμιο. Δεν είχα σκοπό όμως να το συνεχίσω, γιατί τα μαθήματα, π.χ. ελληνική φιλολογία ήταν ένα μάθημα πολύ δύσκολο για εμένα που είχα διδαχθεί ως επί το πλείστον την αγγλική γλώσσα. Η ειδικότητά μου είναι πάνω στην αγγλική φιλολογία, δηλαδή διδάσκω την ελληνική γλώσσα χωρίς όμως να την έχω διδαχθεί σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Στην Αυστραλία δυστυχώς δεν υπάρχουν πολλοί δάσκαλοι που να έχουν κάνει ειδικότητα πάνω στην διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Υπάρχει τεράστια ανάγκη για δασκάλους ελληνικής και ως επί το πλείστον οι πιο πολλοί που διδάσκουν την ελληνική δεν έχουν ειδικότητα να πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο, μιλάμε δηλαδή για ποσοστό περίπου 70% χωρίς ειδικότητα πάνω στην ελληνική γλώσσα. Παλαιότερα όμως υπήρχε μία διακρατική σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και Αυστραλίας, με

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

την οποία έρχονταν Έλληνες από την Ελλάδα με τριετή και τεταρτοετή συμβόλαια, πληρώνονταν από την ελληνική κυβέρνηση, έπαιρναν και τον μισθό της Ελλάδας και τον μισθό της Αυστραλίας. Επίσης, και το προξενείο τους έδινε έναν μισθό, με αποτέλεσμα να παίρνουν τρεις μισθούς, μιας κάλυπταν διάφορες ανάγκες διδασκαλίας της ελληνικής. Εργάζονταν δηλαδή στα δίγλωσσα σχολεία, που είπαμε προηγουμένως. Εξαιτίας όμως των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπισε η Ελλάδα, έπαυσε να υφίσταται τα τελευταία 6-7 χρόνια. Ήταν μια διαδεδομένη πρακτική και κάθε χρόνο έρχονταν περίπου 10-12 δάσκαλοι στο Σίδνεϊ.

8) Εκτός από το σχολείο, ποιοι άλλοι φορείς της διασποράς ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Στο ραδιόφωνο υπάρχουν προγράμματα ελληνικά και το κράτος έχει σταθμό στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο που έχει όλες τις γλώσσες του κόσμου και έχει προγράμματα ελληνικά. Επίσης, η εκκλησία είναι βασικός αρωγός, μιας και κάθε Κυριακή έχουμε τα μαθήματα για τα παιδιά. Γενικά η κατάσταση είναι σε μία φθίνουσα κατάσταση. Εφόσον, οι μετανάστες πρώτης γενιάς έχουν αρχίσει και πεθαίνουν η ελληνική γλώσσα φθίνει. Η δεύτερη γενιά χρησιμοποιήθηκε για μεταφραστικούς σκοπούς, μιας και οι γονείς τους δεν ήξεραν και μιλούσαν μέτρια έως καθόλου αγγλικά, μάλιστα γνωρίζω άτομα που είναι σε ηλικία 80 ετών, περίπου 60 χρόνια στην Αυστραλία και δεν ξέρουν καθόλου αγγλικά. Γιατί μεγάλωσαν σε καθαρά ελληνικά προάστια και δεν χρειάστηκε να μάθουν κάτι παραπάνω από τα πολύ βασικά αγγλικά. Η δεύτερη γενιά, όπως εγώ δηλαδή, μετέφραζε στους γονείς για να μπορούν να μπουν στην κοινωνία και πλέον στην τρίτη γενιά, στα παιδιά μας, τα ελληνικά έχουν χαθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό. Πρώτα απ' όλα η τρίτη γενιά δεν χρειάζεται να μιλάει αγγλικά, το μόνο που έχουν κρατήσει ως ελληνικό θεσμό είναι είτε μέσω θρησκείας είτε μέσω τουρισμού στην Ελλάδα. Τα ελληνικά τους είναι πολύ λίγα, ούτε μία πρόταση. Επομένως, η ελληνική γλώσσα ως μη εθνική στην Αυστραλία έχει αρχίσει και πέφτει γιατί πλέον δεν μιλιέται, δεν υπάρχει η ίδια σημαντικότητα με το παρελθόν. Ενώ παλαιότερα ήταν από τις πιο διαδεδομένες, 2η με 3η πιο διαδεδομένη, πλέον είναι 9η γιατί την έχουν υπερπηδήσει τα Αραβικά, τα Κινέζικα. Παλαιότερα για παράδειγμα στα πολυπολιτισμικά κανάλια της Αυστραλίας τα προγράμματα της ελληνικής γλώσσας είχαν διάρκεια 2-3 ώρες την ημέρα, πλέον αυτό έχει μειωθεί στο ελάχιστο, π.χ. μία φορά την εβδομάδα, άρα η ελληνική γλώσσα δεν προωθείται όσο θα έπρεπε μιας και δεν έχει κοινό να την ακούσει και τα παιδιά της τρίτης γενιάς δεν την καταλαβαίνουν. Παλιά υπήρχαν 10-15 ελληνικές εφημερίδες, πλέον είναι μόνο μία. Η εκκλησία δυστυχώς δεν προσφέρει κεφάλαια στις ενορίες για προώθηση της

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

ελληνικής γλώσσας αλλά έχει κάτω από την στέγη της τρία σχολεία στο Σίδνεϊ και 5 σχολεία στην Μελβούρνη. Αυτά τα σχολεία είναι από Δημοτικό έως Γυμνάσιο και μαθαίνουν τα ελληνικά με τρόπο ισάξιο όπως τα αγγλικά. Κάνουν δηλαδή ελληνική ιστορία, κ.ά. κάτι αντίστοιχο όπως γίνεται και στη Λεόντειο στην Αθήνα. Αξίζει να αναφερθεί ωστόσο ότι αυτά τα σχολεία δεν θεωρείται κάτι τοπ, δηλαδή δεν έχουν και την καλύτερη κατάταξη μεταξύ των σχολείων του Σίδνεϊ. Επομένως, υπάρχει μία φθίνουσα τάση για επένδυση στην ελληνική γλώσσα, υπήρξε μία ανοδική πορεία όταν ήρθαν Έλληνες δάσκαλοι από την Ελλάδα αλλά και όταν επέστρεψαν εξαιτίας της κρίσης πίσω στην Αυστραλία Έλληνες που είχαν γεννηθεί στην Αυστραλία και είχαν μεταναστεύσει πριν την κρίση στην Ελλάδα, αλλά δεν έφερε τεράστια αλλαγή στις αντιλήψεις για την ελληνική γλώσσα. Αξίζει να αναφερθεί ότι τα ελληνικά διαφέρουν από πολιτεία σε πολιτεία της Αυστραλίας. Δηλαδή στη Βικτώρια που έχει μεγάλο ποσοστό Ελλήνων, τα ελληνικά είναι πολύ καλύτερα σε σύγκριση με της άλλες πολιτείες. Άρα εξαρτάται πού είσαι και αυτό συντελεί ώστε οι φορείς να την προωθούν περισσότερο.

9) Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο που διδάσκετε;

Στο σχολείο έχουμε περίπου 80 παιδιά.

10) Θα μπορούσατε να μας περιγράψετε το πρόγραμμα σπουδών του σχολείου που διδάσκετε;

Κάνουμε μία φορά την εβδομάδα δύο ώρες περίπου. Κυρίως Γλώσσα, αν όμως είναι κάποια γιορτή, π.χ. Πάσχα, της Παναγίας, κ.ά., μιλάμε για τα έθιμα της Ελλάδας, πώς γιορτάζουν αυτές τις σημαντικές μέρες της θρησκείας μας εκεί, δηλαδή τα έθιμα. Κάνουμε ορθογραφία, ανάγνωση, τους μαθαίνουμε νέον λεξιλόγιο. Το υλικό που χρησιμοποιούμε μας παρέχεται μέσω της εκκλησίας από την Αμερική. Επίσης, χρησιμοποιούμε το υλικό από το Πανεπιστήμιο της Κρήτης, το οποίο είναι εξαιρετικό, αλλά δεν μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως στις δικές μας ανάγκες, γιατί, αν και το έχουμε δοκιμάσει να το εφαρμόσουμε συναντήσαμε πολλές δυσκολίες, διότι η εφαρμογή του πλέον στην Αυστραλία εξαρτάται από την περιοχή που μένεις κι αν οι γάμοι είναι μεικτοί. Πρόταση μου είναι προς το Πανεπιστήμιο Κρήτης είναι να ριζούν το επίπεδο της ελληνικής που προσφέρουν, γιατί δεν υπάρχει λόγος να εξηγήσεις τι σημαίνει το αυγό χωρίς να γνωρίζει το γράμμα α. Είναι φτιαγμένο θα έλεγα με περισσότερη ελληνική τεχνογνωσία, έτσι εμείς το υλικό που χρησιμοποιούμε προέρχεται ως επί το πλείστον από την Αμερική.

11) Πόσες ώρες διδάσκετε η ελληνική γλώσσα;

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

Η ελληνική γλώσσα διδάσκετε μόνο δύο ώρες. Το μάθημα γίνεται κυρίως στα αγγλικά, διότι πλέον πολλά παιδάκια δεν γνωρίζουν καν ελληνικά. Τα ελληνικά, δηλαδή, τους τα διδάσκουμε σαν ξένη γλώσσα.

12) Σε ποιο μάθημα ελληνικών οι μαθητές δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον;
Δυστυχώς τα παιδιά δεν δείχνουν το απαραίτητο ενδιαφέρον στο μάθημα ελληνικών, θεωρούν την εκμάθησή τους χάσιμο χρόνου. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η μουσική είναι αυτή που τα γοητεύει και τους ελκύει το ενδιαφέρον.

13) Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε;
Πλέον οι γονείς των παιδιών δεν είναι και οι δύο Έλληνες, συνήθως είναι ο ένας Έλληνας, με αποτέλεσμα τα παιδάκια να μην γνωρίζουν καθόλου ελληνικά. Αυτή είναι μία σημαντική δυσκολία, γιατί χρησιμοποιούμε μόνο τα αγγλικά για να καταλάβουν περί τίνος μιλάμε. Επίσης, το σχολείο μας είναι απογευματινό, τα παιδιά έρχονται κουρασμένα, μαθαίνουν μία νέα γλώσσα, η οποία χρειάζεται εξάσκηση στο σπίτι, αλλά σε πολλά σπίτια δεν υπάρχει κάποιος που να μιλά ελληνικά. Στις οικογένειες που υπάρχουν γιαγιά και παππούς τα παιδιά δείχνουν μεγάλη βελτίωση, γιατί έχουν κάποιον να τα διαβάσει. Ακόμη, μία δυσκολία είναι ότι τα παιδιά αντιμετωπίζουν πολλές φορές το μάθημα ελληνικών σαν "χάσιμο χρόνου", δεν έχει διάθεση για μάθηση', ενώ στις περιπτώσεις που οι γονείς τους εργάζονται πολλές ώρες το ελληνικό σχολείο λειτουργεί ως babysitting για τα παιδιά αυτά. Επίσης, όταν τους βάζουμε ανάγνωση ή κάποια άλλη άσκηση για το σπίτι είναι ελάχιστα τα παιδιά που ασχολούνται.

14) Το ελληνικό κράτος σας παρέχει την απαραίτητη βοήθεια;
Παλαιότερα υπήρχε, πλέον δεν υπάρχει καμία. Δυστυχώς δεν μας στέλνουν δασκάλους, υλικό, τίποτα. Ενώ βλέπεις π.χ. τους Κινέζους που στέλνουν από την Κίνα υλικό, βιβλία, κείμενα για να διδαχθούν τα κινέζικα στα σχολεία της Αυστραλίας, βλέπεις απ' την άλλη την ανύπαρκτη βοήθεια της Ελλάδας. Η βοήθεια προέρχεται από την οικογένεια και ό, τι προσφέρει η ενορία μας. Όχι η Αρχιεπισκοπή, η τοπική ενορία προσφέρει προς τα έξοδα αυτής της μάθησης.

15) Ποιες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές, ως προς την εκμάθηση της ελληνικής;
Η κυριότερη δυσκολία είναι ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα εξάσκησης της ίδιας της γλώσσας. Και αυτό γιατί, δεν μιλιέται πλέον στο οικογενειακό περιβάλλον αλλά επίσης δεν υπάρχει και κάποια μέριμνα γύρω από την προώθηση του πολιτισμού μας μέσω της γλώσσας, δηλαδή μουσική, θέατρο, κινηματογράφος.

Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας

16) Ποιες αλλαγές θεωρείται ότι θα βελτιώσουν την εκμάθηση της ελληνικής στα σχολεία της διασποράς;

Πρώτα απ' όλα θα έπρεπε να γίνεται χρήση διαφορετικού υλικού που είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των παιδιών της τρίτης γενιάς της Αυστραλίας και με περισσότερο διαδραστικό τρόπο. Επίσης, το ελληνικό κράτος θα μπορούσε να προσφέρει Έλληνες φοιτητές των ελληνικών πανεπιστημίων να κάνουν ανταλλαγή με φοιτητές των παιδαγωγικών τμημάτων της Αυστραλίας, γιατί αυτοί θα έφερναν της ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό. Κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι στο μέλλον η κατάσταση θα χειροτερεύσει, δεν θα βελτιωθεί. Υποθέτω ότι μέχρι το 2040 δεν υπάρχουν καθόλου ελληνικά στα σχολεία. Τα ελληνικά δυστυχώς χάνουν την αίγλη που είχαν στον κόσμο.